

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Historický ústav

**Skupina Černý lev 777 a její význam
v rámci protikomunistického odboje**

Bakalářská práce

Autor:	Petr Prokop
Studijní program:	Historické vědy
Specializace/kombinace:	Historické vědy – specializace Historie (BHV18H)
Forma studia:	prezenční
Jméno vedoucího:	PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D.
Místo a rok odevzdání práce:	Hradec Králové 2022

Zadání bakalářské práce

Autor: Petr Prokop

Studium: F19BP0083

Studijní program: B0222A120001 Historické vědy

Studijní obor: Historie

Název bakalářské práce: **Skupina Černý lev 777 a její význam v rámci protikomunistického odboje.**

Název bakalářské práce AJ: The Black Lion 777 group and its importance in the anti-communist resistance.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Předmětem zájmu bakalářské práce bude protikomunistická odbojová organizace Černý lev 777, která se aktivně účastnila tzv. třetího odboje v Československu, a to primárně na území jižních Čech. Práce zmapuje činnosti skupiny, formu toku informací mezi členy, její postupné rozkrývání tajnou státní bezpečností a následný zánik. Hlavním cílem práce je podat celkovou analýzu a zhodnocení činnosti skupiny Černý lev 777 s ohledem na její dobu a na další skupiny účastníci se protikomunistického odboje.

BARTOŠEK, Karel, *Český vězeň : svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, Praha 2001

BURSÍK, Tomáš, *Osud odbojové organizace Černý lev 777 : [příspěvek k historii ozbrojeného odporu proti komunistickému režimu v Československu]*, Praha 2007.

CUHRA, Jaroslav – VEBER, Václav, *Za svobodu a demokracii. I, odpor proti komunistické moci*, Praha 1999.

PEJČOCH, Ivo – TOMEK, Prokop, *Od svobody k nesvobodě 1945- 1956*, Praha 2011.

PERNES, Jiří, *Brno 1951: příspěvek k dějinám protikomunistického odporu na Moravě*, Praha 1997.

Protikomunistický odboj v střední a východní Evropě: zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 14.-16. novembra 2011 = Anti-Communist Resistance in Central and Eastern Europe. Bratislava 2012.

VEBER, Václav, *Třetí odboj ČSR v letech 1948- 1953*, Pardubice 2014.

VEBER, Václav – BUREŠ, Jan, *Třetí odboj: kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století*, Praha 2010.

VRKOČOVÁ, Ludmila, *Svědectví: osudy politických vězňů 1947- 1976*, Praha 2007.

Zadávací pracoviště: Historický ústav,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Štěpán, Ph.D.

Oponent: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 24.2.2022

Prohlášení studenta

Tímto prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval (pod vedením vedoucího práce) samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.
V Hradci Králové dne 30. června 2022.

Autor: Petr Prokop

Podpis:

Anotace

PROKOP, PETR. *Skupina Černý lev 777 a její význam v rámci protikomunistického odboje*, Bakalářská práce, Hradec Králové: Filosofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2022.

Předmětem zájmu této bakalářské práce bude protikomunistická odbojová organizace zvaná Černý lev 777. Jedná se o skupinu, která se aktivně účastnila tzv. třetího odboje v rámci Československa, a to na území jižních Čech, primárně v rámci okresu Milevsko. Práce zmapuje odbojovou činnost skupiny, formu vzájemné spolupráce mezi členy a způsob vedení boje, který si skupina pro svoji činnost zvolila. Dále bude sledováno postupné rozkrývání skupiny vyšetřovateli Státní tajné bezpečnosti a také konečné dopadení skupiny a její následný zánik. Mimo to bude práce obsahovat dva náhledy do dobového dění v rámci vysoké politiky, pro lepší pochopení vývoje v oblasti působení sledované odbojové skupiny. Hlavním cílem práce je podat celkovou analýzu a zhodnocení činnosti skupiny Černý lev 777. Bude tak provedeno s ohledem na období, v němž skupina působila a také na okolnosti, jež její počínání ovlivňovaly.

Klíčová slova v českém jazyce

Černý lev 777, Převrat 1948, Komunistická strana Československa, Protikomunistický odboj, Státní bezpečnost.

Annotation in English

PROKOP, PETR. *The Black Lion 777 group and its importance in the anticommunist resistance*, Bachelor Thesis. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2022,

The subject of interest of this bachelor's thesis will be an anti-communist resistance organization called the Black Lion 777. It is a group that actively participated in the so-called third resistance in Czechoslovakia, in southern Bohemia, primarily in the district of Milevsko. The work follows the resistance activities of the group, the form of mutual cooperation among its members and the way of fighting, which the group has chosen for its activities. Furthermore, the gradual uncovering of the group by investigators of the State Secret Security will be monitored, as well as the final capture of the entire group and its following demise. In addition, the work will contain two insights into contemporary events within the framework of high politics, to better understand the development in the field of action of the resistance group. The main goal of this work is to provide an overall analysis and evaluation of the activities of the Black Lion 777. This will be done with regard to the period in which the group operated and the circumstances that affected its actions.

Keywords

Coup 1948, Communist Party of Czechoslovakia, Fifties, Anti-communist resistance, State secret security.

Obsah závěrečné práce

	Úvod.....	8
1.	Členové skupiny před jejím vznikem.....	11
2.	Cesta k totalitě.....	14
3.	Vznik skupiny a její motivace.....	19
4.	První akce.....	23
5.	Bombové útoky.....	26
6.	Útlum v aktivitě.....	31
7.	Politická situace v zahraničí.....	34
8.	Pokusy o obnovení činnosti.....	40
9.	Zatčení a odsouzení.....	43
	Závěr.....	46
	Seznam pramenů a literatury.....	50

Úvod

Během dvacátého století se v české společnosti třikrát zformovaly politicky motivovaná seskupení různých stran různého přesvědčení, aby dosáhly společného cíle, svržení vládnoucí moci a nastolení jiného společenského řádu. Tyto skupiny působily jak v zahraničí, tak i na území českého státu. V dnešní době jsou označovány jako odboj. V českých dějinách jej lze najít celkem třikrát. První odboj, který byl veden proti Rakousku-Uhersku s cílem vytvořit samostatný československý stát. Druhý odboj, jenž byl vedený proti Třetí říši usiloval o zrušení protektorátního zřízení v Čechách a na Moravě a obnovení samostatného Československa. A nakonec tu byl třetí odboj, vedený proti totalitní vládě KSČ, jehož cílem bylo obnovit na území Československa demokracii. Ze všech právě jmenovaných je Třetí odboj označován za nejslabší, a některými lidmi bývá přehlížen, či úplně ignorován, protože jej považují za bezvýznamný, irelevantní, nebo až zbytečný. Podobná situace platí i ve školství v rámci výuky, protože podle některých učitelů se jedná o konfliktní téma, a proto se mu raději vyhýbají.¹ Tohoto názoru ovšem nebyli ti, kteří se třetího odboje účastnili. Pro ně šlo o každodenní realitu, o boj, v němž je v sázce budoucnost jejich vlasti. A za zanedbatelnou hrozbu, které není třeba věnovat moc pozornosti, určitě nepovažoval Třetí odboj ani jeho nepřítel, tehdy vládnoucí komunistická strana.

V této bakalářské práci bude zkoumána historie jedné ze známějších odbojových skupin, které v rámci třetího odboje působily v Československu na počátku padesátých let. Bude prozkoumána minulost jejich hlavních členů, jejich odbojová činnost, způsob, jakým na jejich akce režim reagoval a také jak nakonec dopadli. To vše bude porovnáno s politickým klimatem tehdejší doby, protože politika supervelmocí byla v té době pro obě strany rozhodující. Tímto porovnáním bude možno zjistit reálný význam a také smysl činů odbojové skupiny. Řeč bude o odbojové skupině, která vešla ve známost pod názvem Černý lev 777.

Černý lev 777 se řadí mezi známější odbojové skupiny. Například co se odborné literatury týče, je neocenitelným zdrojem monografie „*Třetí odboj*“ s podtitulem ČSR v letech 1948–1953, jejímž autorem je Václav Veber.² Tato kniha poskytuje celkový přehled uváděného období v rámci Československa. Zabývá se třetím odbojem jako celkem a pro pochopení celkové problematiky je jako zdroj neocenitelná. Detailnější

¹ Jaroslav PINKAS, *Třetí odboj v didaktické perspektivě. Dějiny v diskuzi*, Praha 2020, s. 9.

² Václav VEBER, *Třetí odboj: ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014.

informace, vztahující se přímo k tématu skupiny Černý lev 777 poskytuje studie s názvem „*Osud odbojové organizace Černý lev 777*“. Autorem této studie je Tomáš Bursík a poskytuje v ní velmi pečlivý pohled do celého období působení skupiny i do dalších osudů jejích členů a lidí s nimi spjatých i poté, co byla skupina odhalena a odsouzena.³ Při zkoumání tématu odbojové skupiny Černý lev 777 jde bezpochyby o jeden z nejdůležitějších a nejužitečnějších pramenů vůbec. Podobného charakteru jako monografie „*Třetí odboj*“ je sborník s názvem „*Za svobodu a demokracii, Odpor proti komunistické moci*“, který uspořádali Jaroslav Cuhra a Václav Veber.⁴ Sborník obsahuje texty tematicky se vztahující k celému období komunistické vlády v Československu. U specializovaných kapitol (např. Cesta k totalitě) budou použity zdroje relevantní pro jejich téma. V tomto případě třeba stojí za zmínku publikace „*1948: Vítězný únor: cesta k převratu*“, jejímiž autory jsou František Čapka a Jitka Lunerová.⁵

Práce bude chronologicky strukturovaná a rozdělená na celkem deset kapitol, kterým bude předcházet Úvod. První kapitola po úvodu do problematiky na začátku práce se bude věnovat životu členů odbojové skupiny. Budou zde vyličený životy klíčových členů skupiny Černý lev 777 před nástupem KSČ k moci. Kým byli před zapojením do odboje a jak zhruba vypadal jejich civilní život. Zároveň zde bude popsána i oblast, v níž skupina působila.

Druhá kapitola bude představovat odbočku k politickému dění v rámci Československa. Bude se zabývat během událostí, které vedly ke komunistickému mocenskému převratu v únoru 1948 a následně bude popsán i převrat samotný. Cílem této kapitoly je především popsat, jak se KSČ dostala k moci a tudíž jak začalo období komunistické vlády.

Kapitola třetí se bude zabírat vznikem skupiny Černý lev 777, její strategií boje, a především naplní její odbojové činnosti. V kapitole bude popsáno, jak skupina vznikala a jaké problémy musela řešit, než mohla začít s aktivní činností.

Čtvrtá kapitola bude pojednávat o prvních bojových akcích skupiny. Za tyto akce jsou považovány akce předcházející jejich prvnímu bombovému útoku. Bude zjištěno, jak probíhaly a jaký byl jejich ohlas a dopad.

Tématem páté kapitoly budou největší provedené odbojové akce skupiny. Těmi byly dva bombové útoky, první v Sedlčanech a druhý v Milevsku. Budou popsány jejich

³ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007.

⁴ Jaroslav CUHRA – Václav VEBER, *Za svobodu a demokracii I., Odpor proti komunistické moci*, Praha 1999.

⁵ František ČAPKA– Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012.

přípravy, samotný průběh útoku, úspěšnost, se kterou byl každý útok vykonán, a následně i reakce ze strany režimu.

Kapitola šestá se bude zabývat situací, do níž se skupina Černý lev 777 dostala po úspěšně provedené akci v Milevsku, protože její aktivita po této akci velmi výrazně opadla. Kapitola se tedy bude zabývat primárně příčinou, proč se tak stalo.

Sedmá kapitola bude představovat exkurz do světové politiky. Půjde o kapitolu věnující se dění na mezinárodní politické scéně, protože jak pro členy skupiny Černý lev 777, tak i pro jiné účastníky třetího odboje se jednalo o velice důležité téma. Část populace tehdy očekávala v dohledné době intervenci západních vojsk, či rovnou začátek otevřené války Východu se Západem. Bude tedy prozkoumáno, zda měla tato očekávání vůbec nějakou šanci se vyplnit s přihlédnutím k vývoji globální politiky na počátku studené války. Protože události v zahraničí vždy ovlivňovaly dění v Československu.

V osmé kapitole se práce přesouvá zpět do Československa. Bude zkoumáno, co se dělo se členy skupiny během let od útlumu v aktivitě do jejich zatčení. Mimo jiné bude také zjištěno, zda se ještě pokoušeli nějakým způsobem navázat na svoji dřívější činnost.

Kapitola devátá se bude věnovat konci celé skupiny. Bude začínat s náhledem do celého vyšetřování, a vysvětlením, jak se nakonec státnímu aparátu členy skupiny podařilo vypátrat. Poté bude popsán i samotný proces se členy skupiny, rozsudky, které byly jejím členům vyměřeny a jak který z členů nakonec skutečně dopadl.

Závěrem bude celá práce shrnuta, což bude představovat zakončení všeho výše psaného. Bude zde nahlédnuto na činnost, kterou skupina Černý lev 777 provozovala. Bude probráno, jak významnou roli v rámci Třetího odboje skupina sehrála, bude zhodnocena její celková úspěšnost a také proč nakonec tato odbojová skupina na dlouhou dobu upadla v zapomnění.

Když se v Čechách 21. století řekne Třetí odboj, většině lidí se vybaví skupina bratří Mašínů. Ta bezpochyby patří k jeho nejznámějším účastníkům, nebyla ovšem zdaleka sama. Skupina Černý lev 777 je oproti nim méně známá, zapomenutá však není. Téma bratří Mašínů patří v dnešní době k tématům, jimž už byl věnován dostatek pozornosti a je proto celkem známé. Naopak skupina Černý lev 777 upadla na dlouhá léta v zapomnění.⁶

⁶ Václav VEBER, *Třetí odboj: ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 105.

1. Členové skupiny před jejím vznikem

Jihočeský kraj se nachází v dolní části západní poloviny českého státu. Na západě hraničí s Německým spolkovým státem Bavorsko a na jihu se Spolkovou republikou Rakousko. Kromě hornatých lesů Šumavy, jejíž jižní cíp tvoří západní hranici, zde krajinu směrem na východ tvoří hlavně pole, mnoho rybníků a vesnice, které občas doplňuje nějaké to maloměsto. Protože zdejší kraj neposkytuje dostatek zdrojů pro rozvinutí průmyslové výroby a nikdy se zde příliš netěžilo, muselo se zdejší obyvatelstvo více zaměřit na zemědělskou výrobu. Ta se pro něj stala jedním z primárních zdrojů obživy. Díky tomu zde tedy vzniklo pevnější sepětí zemědělců s jejich půdou.

Na konci druhé světové války se tento kraj nacházel na demarkační linii, která jím procházela v podstatě přesně uprostřed a rozdělovala tak Jihočeský kraj na dvě části. Západní část sahající od Šumavy po Český Krumlov obsadila vojska západních spojenců, především americká Osmá armáda pod velením generála George S. Pattona, zatímco východní část kraje už spadala do oblasti kontrolované Rudou armádou. Toto dvojí osvobození vedlo, jak je dobře známo k vytvoření dvojí historie, a tudíž i dvojího náhledu na pokračující vývoj událostí. Rozdílná vzpomínka na osvoboditele, týkající se celé české části Československa, zde byla zhmotněna v rámci jediného kraje. Tím se zde připravila živná půda pro vznik budoucí rezistence proti komunistické vládě.

Skupina Černý lev 777 sice neměla stálý počet členů, ale své pevné jádro měla. Toto jádro tvořili celkem tři muži, vzájemní blízcí přátelé:⁷ Jiří Řezáč, Bohumil Šíma a Jaroslav Sirotek. Tito tři byli zakladateli skupiny a také se podíleli na většině jejích akcí. Další účastníci se ke skupině přidávali a vypomáhali příležitostně, přičemž nelze vyloučit, že jich bylo více, než se uvádí.⁸

Jiří Řezáč pocházel z Obděnic, kde se narodil v roce 1928. Ze všech členů skupiny se vůdčí osobnosti nejvíce přibližuje právě on. Vyrůstal v maloroľnické rodině a jeho rodiče byli vlastníky hospodářství o rozloze 4,5 hektaru, přičemž jeho otec také působil jako starosta Obděnic. Jako dítě ze zemědělské rodiny se plánoval v dospělosti věnovat zemědělství a po otcově smrti se stal majitelem rodinné usedlosti. Navštěvoval hospodářskou školu v Obděnicích a také v Milevsku, tam pracoval coby důvěrník u okresní zemědělské komise. Z jeho dalších aktivit v období před zapojením do

⁷ Václav VEBER, *Třetí odboj: ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 101.

⁸ *Tamtéž*, s. 102.

odbojové činnosti stojí za zmínku členství ve Sdružení katolické mládeže a mimo jiné vedl ve své rodné obci Svazarm (Svaz pro spolupráci s armádou). V roce 1951 se také hlásil do KSČ, jeho žádosti však nebylo vyhověno.⁹ Na první pohled tedy nepůsobil jako typ člověka, který by byl pro režim nějak nebezpečný. Zlomový bod nastal ve vývoji Řezáčova přesvědčení pravděpodobně v době, kdy byla zahájena realizace projektu Jednotného zemědělského družstva (JZD). Tento projekt se velmi neblaze podepsal na životě všech hospodářů a maloročníků v celém Československu, když jim byla bez náhrady sebrána půda a začleněna do družstevního majetku. Řezáč, jako syn jednoho z těchto rolníků, bezpochyby těžce nesl tuto změnu.¹⁰

Druhou významnou osobností skupiny byl Bohumil Šíma (narozen 1928). Šímová rodina pocházela z Nezdic na Šumavě, odkud se musela v roce 1938 odstěhovat. Usadili se na samotě „Na Roudnici“ poblíž osady Kojetín, spadající pod obec Hrazany u Petrovic. Jeho otec dokázal u Kojetína během války vybudovat parní pilu, v podstatě z ničeho. Když v roce 1947 zemřel, chystal se rodinný podnik převzít Bohumil. Měl vystudovanou dvouletou odbornou školu pilařskou v Táboře, ale v roce 1950 byl povolán na vojnu. Pro Bohumilův odchod, byl provoz pily pozastaven a následně nařídil Okresní národní výbor v Milevsku její vybavení odvézt. Z tohoto důvodu už nebyla pila po jeho návratu z vojny v provozuschopném stavu a jemu nezbylo než se nechat zaměstnat jako dělník v Národním podniku Janka v Milevsku.¹¹

Třetím ze stěžejních členů skupiny byl Jaroslav Sirotek, který byl z této trojice také nejstarší (narozen 1923). Na začátku padesátých let už působil jako soukromý zemědělec, protože jeho otec zemřel a přenechal péči o rodinné hospodářství o rozloze 3,5 hektarů Jaroslavovi. Na rozdíl od předchozích dvou členů už měl tou dobou trochu zkušeností s činností v odboji, protože se účastnil druhého odboje. V roce 1944 byl vězněn gestapem, ale podařilo se mu utéct a do konce války se skrýval. Po válce se stal členem sociální demokracie, po jejím začlenění do Komunistické strany Československa se stal členem KSČ. Díky tomuto titulu byl krátce i členem akčního výboru národní fronty v Obděnicích. V roce 1950 byl ze strany vyloučen. Pro jeho zemědělský pozemek se ho také týkal vstup do JZD, na které měl pravděpodobně zcela stejný názor, jako Jiří Řezáč.¹²

Kromě tří výše jmenovaných se skupina postupně rozrostla i o další členy. Ti se zapojovali postupně. Mezi tyto pozdější členy patří: Jiří Dolista (povoláním rolník),

⁹ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 13.

¹⁰ Václav VEBER, *Třetí odboj: ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 101.

¹¹ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 14.

¹² Václav VEBER, *Třetí odboj: ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 101–102.

Josef Novák (též rolník), Karel Kothera (střelmistr) a Ladislav Šimek (puškař).¹³ Nelze vyloučit, že měla skupina ještě další členy, pokud ano, pak se dokázali velice dobře skrýt, neboť nebyli StB nikdy odhaleni a jejich spolubojovníci je neprozradili. Toho může být důkazem třeba Václav Jakeš, který byl jedním z důležitějších členů skupiny. Jakeš byl předsedou ve Sdružení katolické mládeže, kde Jiří Řezáč pracoval jako tajemník, oba se dobře znali a Jakeš věděl o Řezáčových odbojových aktivitách. Jakeš byl předveden k výslechu kvůli bratrovi a když jej pustili, tak z obav, že bude znovu zatčen dal radši přednost útěku a skrýval se až do roku 1966, kdy jej příbuzní přesvědčili, aby se přihlásil. Protože na něj bezpečnost nic neměla a sám nic nevyzradil, podařilo se mu vyváznout bez trestu.¹⁴

Jedním z hlavních pilířů, na kterých stojí celá komunistická ideologie, představuje třídní boj. Má jít o situaci, v níž jedna třída disponuje téměř absolutní mocí a bohatstvím, což opakovaně umocňuje na úkor druhé třídy, kterou tím vykořisťuje. Mezi oběma třídami panuje nesmiřitelná nenávist a není možné přestoupit z jedné do druhé. Člověk zůstává po celý život v té třídě, do které se narodil. Tento konflikt má mít svůj počátek už na samém počátku civilizace, má trvat napříč dějinami (pán proti otrokovi, feudál proti rolníkovi, šlechtic proti nevolníkovi a samozřejmě buržoa proti dělníkovi) a skončí až poté, co definitivně zvítězí vykořisťování převzetím vlády. Proletáři všech zemí spojte se, jak zní heslo Komunistického manifestu. Podle tohoto ideologického principu by tedy měli všichni, kteří bojují proti státu dělníků a rolníků, jak jsou někdy nazývány země, ve kterých komunisté dokázali převzít moc, zákonitě pocházet z buržoazních kruhů. Byla to ovšem vždy pravda? Jak je možno vidět v případě Jiřího Řezáče, Bohumila Šímy a Jaroslava Sirotky tak ne. Tito tři lidé pocházeli z venkova a živili se prací v zemědělském sektoru. Přestože se neznali odjakživa, měli mnoho společného. Lze říct, že šlo o osudy v poválečném Československu a v době nastupující komunistické totality běžné. Všichni měli nějaké vyhlídky na budoucnost, které jim byly změněny či úplně znemožněny. A viníkem zde byl jednoznačně režim, který jim zcela bezdůvodně sebral legálně nabitý majetek, tak jako se to tehdy stalo i mnoha jiným. To byl pro budoucí skupinu bezpochyby jeden z hlavních důvodů, proč začala bojovat. Ale jak k tomu vůbec došlo? Jak se mohl takový režim vůbec dostat k moci?

¹³ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 15–16.

¹⁴ Václav VEBER, *Třetí odboj: ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 102–103.

2. Cesta k totalitě

Ovládnout Československo a proměnit jej v komunistickou zemi po vzoru SSSR se snažila Komunistická strana Československa už od svých počátků. Když v roce 1929 došlo uvnitř strany k mocenskému boji vyšla z něj nakonec vítězně frakce tehdy posměšně nazývána „Karlínští kluci“. Pod jejich vedením začaly stranické mocenské aspirace dostávat reálnější podobu a postupně ukazovat, jaká bude pravá tvář KSČ pod vedením Klementa Gottwalda. S blížící se válkou a stupňující se německou agresí byl sice problém komunistů odsunut na druhou kolej a později během éry protektorátu bylo nutné řešit úplně jiné trable, ale pouhým ignorováním a zavíráním očí se problémy nevyřeší. Během druhého odboje bojovali komunisté po boku demokratických sil. Ačkoliv bylo k dosažení společného cíle nutné zapomenout na vzájemné rozdíly, jakmile nebyl společný nepřítel, nebyl ani důvod pro další vzájemnou spolupráci a s novým doleva nakloněným politickým klimatem, které se rozhostilo v poválečném světě se mohla KSČ znovu pokusit získat vládu nad Československem jen pro sebe.

Po skončení druhé světové války skýtala celá Evropa politováníhodný obraz. Československo na tom bylo v tomto směru lépe než sousední země, nicméně i zde válka zanechala nesmazatelné stopy. Ostatně pro něj válka začala už v říjnu 1938 okupací pohraničí.¹⁵ Když skončila, bylo Československo jedinou zemí, kam Rudá armáda vstoupila a také se odtamtud stáhla. Československu tak bylo dovoleno se znovu rozvíjet v duchu demokracie, nebo to tak mělo alespoň vypadat.

Ještě během osvobozování Československa byla svolána první poválečná vláda, když přiletěla exilová vláda do nově osvobozených Košic. Byla zde založena tzv. Národní fronta. Stála na jednoduchém pravidle, podle kterého by měly všechny politické strany spolupracovat za účelem dosažení společného cíle. Jako pouhá myšlenka to možná neznělo špatně, jejím problémem ovšem bylo, že nebyla slučitelná s demokracií. Povoleno bylo jen šest politických stran (čtyři české, dvě slovenské). Všechny strany byly začleněny v Národní frontě a všechny byly vládní. Opozice tedy přestala v politickém životě existovat, bez fungující opozice ovšem není funkční ani demokracie.¹⁶ Svým principem Národní fronta představuje jakousi ranou formu vlády jen jedné strany, potažmo koalice. V dubnu 1945 vznikl v Košicích dokument, který

¹⁵ Tony JUDT, *Poválečná Evropa: historie po roce 1945*, Praha 2008, s. 14.

¹⁶ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 33.

později vešel ve známost jako Košický vládní program. Jedná se o první významnou dohodu Národní fronty¹⁷ a zároveň o ustanovení zájmu ji udržet v rámci další vlády.

Faktickou vládu v zemi drželi komunisté, kteří měli nejsilnější postavení ve všech institucích.¹⁸ Parlament byl ustanoven až s půlročním zpožděním, takže hlavním nástrojem vlády byly do té doby Dekrety prezidenta republiky. Formálně bylo v čele země vedení Národní fronty Čechů a Slováků, což byla skupina sedmi mužů. Mezi nimi se dohadovala všechna závažná rozhodnutí. Přes někdy rozdílné názory byl nakonec vždy odsouhlasen komunistický návrh řešení. Komunisté byli ale v tuto dobu trpěliví a obvykle nepředkládali nic nepřijatelného, aby své oponenty příliš nevyplašili. Ke svému cíli se posouvali pomalu a zlehka. Je také nutno zmínit, že v této sedmičlenné skupině, tvořené předsedy šesti povolených politických stran a předsedou odborů, měli komunisté ke svým třem hlasům ještě, zásluhou Zdeňka Fierlingera, hlas sociální demokracie. Neměli by tudíž problém dosáhnout svého hlasováním, ačkoliv tato výhoda ani nebyla zapotřebí.¹⁹

V roce 1946 se konaly první poválečné volby. Účast byla podle zákona povinná. Výjimku měly pouze osoby starší 70 let, nebo těžce nemocní či s jinými „závažnými důvody“. Ti, proti kterým bylo vedeno trestní řízení, byly vyloučeni.²⁰ Ve srovnání s volbami v roce 1935 však byla nabídka kandidujících stran velmi omezená, protože mnohé z prvorepublikových politických stran byly pro obvinění či podezření z fašismu nebo kolaborace zakázány, což mnohé voliče přinutilo změnit jejich preference podle aktuálních možností. KSČ očekávala že se tyto volby stanou jejím velkým triumfem. Vítězství se dostavilo, nejednalo se však o tak drtivý úspěch, jaký si komunisté přáli. Výsledkem byl obvyklý pat. Komunisté získali k dispozici 152 poslanců ze 300.²¹ Největším zklamáním byly pro KSČ volby na Slovensku, zde zvítězila domácí Demokratická strana. To okamžitě po volbách vedlo ke změně stranické rétoriky a částečně svébytné Slovensko se najednou stalo vážným ohrožením soudržnosti a politické orientace státu. Demokratická strana byla obviněna ze separatismu a spolčování se s někdejšími luďáky²² Byla požadována přímá podřízenost slovenských orgánů československé centrální vládě, která by tak ověřovala každé jejich rozhodnutí.²³ To vše bylo následně přijato v „třetí Pražské dohodě“, čímž byl mimo jiné jasně

¹⁷ Karel KAPLAN, *Národní fronta 1948–1960*, Praha 2012, s. 18.

¹⁸ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 30.

¹⁹ *Tamtéž*, s. 30.

²⁰ František ČAPKA– Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012, s. 73.

²¹ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 52.

²² *Tamtéž*, s. 54.

²³ František ČAPKA– Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012, s. 99.

porušen Košický vládní program. České demokratické strany se do tohoto sporu nikterak nevměšovaly, v podstatě s komunisty na likvidaci slovenské autonomie tiše spolupracovaly, což mezi nimi v budoucnu způsobilo vzájemnou nedůvěru.²⁴

Koncem června 1946 byla po nepříliš problémových jednáních sestavena nová vláda, podle komunistických představ. Ačkoliv ostatní strany předložily své požadavky, návrh komunistů byl jako obvykle uznán za nejvhodnější. Nová vláda, jmenována 2. července 1946 prezidentem Benešem, byla v pořadí třetí vládou Národní fronty. Jejím předsedou byl nyní Klement Gottwald a devět vládních křesel drželi komunisté. Naproti tomu národní socialisté, slovenští demokraté a lidovci získali každý po čtyřech křeslech, sociální demokraté získali tři a zbylý dva ministři, konkrétně Jan Masaryk a Ludvík Svoboda, byli bez politické příslušnosti. Netřeba jistě také připomínat tajné spolupracovníky KSČ uvnitř jednotlivých stran. Komunistická převaha ve vládě byla jednoznačná. Rychle byl přijat nový vládní program, pravděpodobně předem připravený. Byl označen jako „Budovatelský program nové, Gottwaldovy vlády“ a 11. června 1946 byl Ústavodárným shromážděním přijat.²⁵

Konečný útok KSČ začal na zasedání ústředního výboru komunistické strany v listopadu 1948.²⁶ Zde Gottwald ve svém projevu poukázal na skutečnost, že Československo je z lidově demokratických zemí poslední, kde stále nebylo přesvědčivě rozhodnuto „kdo z koho“. Nekomunistické politiky ve vládě a Národní frontě označil za buržoazní politiky a někde dokonce za reakci, stojící v cestě komunistům a usilující o návrat pořádků z dob předmnichovských.²⁷ Zároveň s přípravou taktického postupu pro získání mocenského monopolu vystupňovali komunisté tlak na konkurenční strany. V nich usilovali o vytvoření či posílení levicových tendencí, což se mělo následně využít k přivedení infiltrovaných stran ke spolupráci. Největší úspěch slavila tato taktika u sociální demokracie, která už i dříve komunisty v mnohém podpořila. To samé levicové křídlo následně dovedlo sociální demokracii k záhubě, když byla čtyři měsíce po převratu 1948 sloučena s KSČ.²⁸ V případě národních socialistů se nezná přesný rozsah infiltrace, ale situace byla zřejmě podobná jako u sociálních demokratů, jen v mnohem menším rozsahu. Největší problémy byly s infiltrací lidové strany a Slovenských demokratů. Tlak vyvíjený komunisty nezůstal bez odezvy a nekomunistické strany začaly projevovat snahu se

²⁴ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 56.

²⁵ *Tamtéž*, s. 58.

²⁶ František ČAPKA– Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012, s. 85.

²⁷ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 194–195.

²⁸ Tomáš VILÍMEK – Oldřich TŮMA, *Projevy a podoby protirežimní rezistence v komunistickém Československu 1948–1989*, Praha 2018, s. 74.

navzájem podporovat a sjednotit se. Koncem roku 1947 začal vznikat blok tří stran, v němž se sblížovali národní socialisté, lidovci a slovenští demokraté. Občas docházelo i k jednání se sociálními demokraty, ale jejich vedení mělo dosti svázané ruce.²⁹

Celý zápas o charakter československého státu, trvající už od konce války, nakonec vyvrcholili během šesti dnů, které vše s konečnou platností rozhodly. Rozhodnuto sice víceméně bylo už na konci války, ale vše se zhmotnilo a zúročilo během jednoho necelého týdne. Prvním dnem tohoto velkého finále byl 17. únor. V ten den vláda projednávala zprávu ministra spravedlnosti Prokopa Drtiny o zneužívání Sboru národní bezpečnosti komunisty z 13. února. Gottwald diskuzi na toto téma odmítl, z důvodu nepřítomnosti ministra vnitra Václava Noska.³⁰ Ministr vnitra Nosek dostal za úkol učinit podle Drtinovy zprávy uvnitř sboru odpovídající opatření a do dalšího zasedání vlády o nich měl podat podrobnou zprávu. Do splnění usnesení z 13. února se demokratické strany rozhodly bojkotovat schůze vlády.³¹ Další zasedání bylo svolané na 20. února, ale Nosek slíbenou zprávu o bezpečnosti nedoručil a usnesení nesplnil. Petr Zenkl poslal Gottwaldovi dva dopisy s dotazem ohledně splnění vládního usnesení, ale byl pokaždé odkázán na ministra vnitra. V reakci na to se ministři demokratických stran rozhodli, podle předběžné dohody v rámci troj-bloku, podat demisi. Předseda národních socialistů Petr Zenkl o tom následně telefonicky informoval prezidenta Beneše.³² Na zasedání se dostavili jen ministři sociální demokracie a komunistů. Demokratické strany předpokládaly, že prezident demisi odmítne, což povede k pádu vlády a sestavení nové. Nastávající stav k tomu ovšem nebyl dostačující. Ve vládě bylo 26 ministerských postů a demisi podalo 12 ministrů, takže vláda zůstala usnášenischopná. Zároveň ale bylo nutné doplnit stavy, aby vše dál fungovalo, pro komunisty tedy naprosto ideální stav.³³ Jazyčkem na vahách se stala jednak sociální demokracie a pak také nezávislý členové vlády (Jan Masaryk a Ludvík Svoboda). Sociální demokracie hodlala svůj postoj oznámit až 23. února. Strany troj-bloku se tedy rozhodly vyčkávat a aby nemohly být nařčeny z jakékoliv eskalace napětí, nepodnikaly žádné veřejné akce pro svou podporu. Místo toho se věnovaly přípravám na volby, které očekávaly během dalších šesti až osmi týdnů.³⁴

23. února bylo oznámeno, že se sociální demokraté k demisi nepřidají. Po poledních hodinách byla vyhlášena úplná mobilizace SNB a souběžně s ní byly

²⁹ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 199.

³⁰ František ČAPKA– Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012, s. 108.

³¹ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 109.

³² František ČAPKA– Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012, s. 110.

³³ *Tamtéž*, s. 110.

³⁴ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 245.

mobilizovány i lidové milice. Šlo o policejní intervenci ve prospěch KSČ. Byla obsazována ministerstva, nekomunističtí ministři nebyly vpouštěni na svá pracoviště. Lidové milice byly vyslány hlídkovat do ulic měst. V reakci na nastalou situaci si prezident pozval na jednání Klementa Gottwalda s Václavem Noskem. Ti situaci vysvětlili tvrzením, že hrozí „chaos“ a jedná se o preventivní opatření pro zachování pořádku a svá tvrzení podložili několika vykonstruovanými špionážními aférami. Prezident se s tímto tvrzením překvapivě spokojil.³⁵

24. února se již nacházeli demokratické strany v jasné defenzivě. Na tento den byla svolána hodinová generální stávka, která byla vyhlášena na nedělním sjezdu závodních rad. Měla původně podporovat nové sociální požadavky pracujících a nebyla nikterak proti mysli ani demokratickým stranám. Komunisté ji ale použili jako formu politického nátlaku na prezidenta, pro prosazení svého řešení krize.

25. únor se stal posledním dnem vládní krize. Komunisté jej označují jako den vítězství a po celou dobu jejich vlády se jednalo o jeden z největších státních svátků. Jedním z faktů naznačujících konec je to, že v tento den již nevyšly noviny demokratických stran. V jejich redakcích buď došlo ke kádrovým změnám³⁶, nebo jim nebyl dodán papír. V tento den prezident Beneš přijal podané demise demokratických ministrů, čímž současně odsouhlasil komunistické řešení krize. V 16.30 hodin oznámil Gottwaldovi své rozhodnutí přijmout demisi ministrů a jeho návrh nové vlády.³⁷ Tu tvořilo 13 komunistů, tři sociální demokraté, dva národní socialisté, dva lidovci, jeden slovenský demokrat a tři nestraníci (k Masarykovi a Svobodovi přibyl Vavro Šrobár). Z hradu Gottwald odjel nejdříve na Pernštýn oznámit ústřednímu akčnímu výboru Národní fronty jména nových ministrů a poté se vydal na Václavské náměstí. Zde se shromažďovali komunističtí manifestanti, kterým Gottwald brzy po 17 hodině přečetl svůj proslulý projev.³⁸ Takto začalo 40 let komunistické vlády v Československu.

³⁵ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 281.

³⁶ *Tamtéž*, s. 326.

³⁷ František ČAPKA – Jitka LUNEROVÁ, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012, s. 119.

³⁸ Václav VEBER, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008, s. 337.

3. Vznik skupiny a její motivace

V politických patrech společnosti se dopady komunistického puče začaly projevovat okamžitě, napříč celou československou společností k tomu však hned nedošlo. Totéž platí o odbojových skupinách, i ty se objevovaly postupně. Vznik odbojové skupiny Černý lev 777 se datuje do roku 1949, takže po značnou část roku 1948 se ještě její budoucí členové pokoušeli vést civilní život.

Jak již bylo výše naznačeno, mnoho členů skupiny pocházelo ze zemědělsky zaměřených rodin a v zemědělství se také plánovali do budoucna realizovat. V tomto směru se jich proto nemusela ani tak moc týkat skutečnost, že z Československa zmizely veškeré zbytky demokracie, ne každý se nutně zajímá o politiku. Mnohem palčivější problém pro ně představovaly plány, které mělo vedení KSČ s československou ekonomikou. Ta měla být přetransformována z ekonomiky tržní na ekonomiku plánovanou, která byla v té době praktikována ve všech komunistických zemích. Klíčovou součástí této proměny představovalo znárodňování průmyslu a kolektivizace zemědělství. V obou případech se jedná o dlouhodobější záležitost, protože pro ně bylo třeba připravit politickou půdu. Viditelnější fáze kolektivizace začala 23. února 1949, když československé Národní shromáždění schválilo zákon o jednotných zemědělských družstvech.³⁹ Cílem celého projektu bylo vytvoření rozsáhlých hospodářských komplexů, určených k hospodaření na velké ploše. V podstatě se jednalo o kopii kolchozů existujících v Sovětském svazu. Z počátku se projekt těšil oblibě a zemědělci se do JZD přidávali dobrovolně, jednalo se hlavně o bezzemky a zemědělské dělníky, pro které byl vstup do družstva výhodný. Růst zemědělské výroby, který měl celý projekt přinést se ale dostavoval jen pomalu, z čehož byli viněni vlastníci větších pozemků. Tito samostatní zemědělci, ocejchovaní jako kulaci, byli vystaveni velkému nátlaku v nejrůznějších podobách, což mělo učinit soukromé hospodaření nesnesitelným, a nakonec je přimět vzdát se své půdy.⁴⁰ V konečném důsledku tedy celý projekt JZD zahrnoval i zabavování půdy soukromým hospodářům, což v žádné situaci nebylo úplně bez následků. Dotyční hospodáři měli na výběr ze dvou možností. Buď vstoupit do družstva a hospodařit dále na pozemku, který už nebyl jejich ovšem s vědomím, že kdysi jejich byl, nebo se odstěhovat a svůj pozemek opustit.

³⁹ Václav VEBER – Jan BUREŠ a kol., *Třetí odboj, Kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století*, Plzeň 2010, s. 245.

⁴⁰ *Tamtéž*, s. 247.

Zakládajícími členy skupiny Černý lev 777 byli Jiří Řezáč a Jaroslav Sirotek. Další členové, jako třeba Bohumil Šíma, Jiří Dolista, Josef Novák a další se přidali až později. Název Černý lev byl pravděpodobně zvolen jako odkaz na jinou odbojovou organizaci, která působila v období Protektorátu Čechy a Morava ve stejné oblasti. Řezáč a Sirotek určitě měli nějaké povědomí o činnosti této organizace a museli být jejími činy inspirováni natolik, že se rozhodli pro použití stejného názvu. Proč k němu přidali i trojčíslí 777 už nejspíš nikdy zjištěno nebude, poněvadž odpověď na tuto otázku neznají ani sami pamětníci.⁴¹ Je možné, že tak učinili pro snadné odlišení od předchozí protektorátní skupiny.⁴²

Pro aktivní odbojovou činnost je v první řadě potřeba mít vybavení, jehož neklíčovější složku představují zbraně. Obstarání základní výzbroje tehdy představovalo mnohem menší problém, než by tomu bylo v dnešní době. Od konce druhé světové války uběhly sotva tři roky a obzvláště k jejímu konci se po československém území pohybovalo mnoho armád a nejrůznějších ozbrojených skupin. Nebylo tedy nic výjimečného najít při procházce v lese někde v porostu pohozenou střelnou zbraň, nebo plně funkční ruční granát. V 90 procentech případů šlo o zbraně německé provenience, či o ukořistěné zbraně používané německými silami. Když byl vydán rozkaz k zastavení boje, začaly se ustupující německé ozbrojené složky zbavovat své výzbroje ve velkém, aby tak zvýšily své šance na únik do zajetí na západě. Mnoho plně provozuschopných zbraní proto bylo k dispozici, jen se jich chopit. Mimo nálezů z dob války měla skupina ještě další způsoby vyzbrojování. Zbraně, a hlavně výbušniny, bylo také možno shánět na stanicích Státní bezpečnosti a dalších složek komunistické výkonné moci. K tomuto dosti riskantnímu způsobu se ale skupina Černý lev 777 neuchylovala. Třetím způsobem, jak se vyzbrojit bylo shánět zbraně u ostatních občanů. Když členové skupiny zjistili, že někdo u sebe doma přechovává ukořistěnou funkční zbraň, pak se jej snažili přesvědčit, aby jim ji předal na dohodnutém místě. Dotyčný přitom ani nevěděl, s kým konkrétně jedná, znal pouze pseudonym, protože dopisy, které od skupiny obdržel byly podepsány jejím jménem (Černý lev 777).⁴³ Tato praktika ovšem moc nefungovala, což není tolik překvapivé. Mnoho vlastníků zbraní (a obzvláště těch neregistrovaných) v poválečném období preferovalo si zbraň nechat pro své vlastní potřeby, než ji odevzdat někomu neznámému a omezit tím možnosti své vlastní obrany v případech krajní nouze. Navíc zde existoval ještě jeden důvod, kvůli kterému by si dotyčný tu zbraň spíše nechal pro sebe. Tím důvodem byla provokace ze

⁴¹ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 101.

⁴² Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 21.

⁴³ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 103.

strany vládních bezpečnostních složek. Agenturní a provokační činnost byla na začátku padesátých let ze strany Státní bezpečnosti a dalších bezpečnostních složek komunistického státního aparátu masivně využívána a rozbujela se do obřích rozměrů.⁴⁴ Zákonem vymezeným úkolem Státní bezpečnosti sice byla ochrana existujícího režimu a boj proti jeho vnitřním a vnějším nepřátelům, v letech 1948–1954 ovšem tato činnost ve velkém zahrnovala také „výrobu nepřátel“.⁴⁵ V takové atmosféře si tedy majitel zbraně ani nemohl být úplně jist tím, kdo mu onen dopis skutečně poslal, a protože už zákon porušoval neoprávněným vlastněním zbraně, riskoval by mnohem více, kdyby se se zbraní na požadovaném místě ukázal, než kdyby si ji nechal schovanou doma.

Pro svoji činnost si skupina vytyčila celkem tři body programu. Tím prvním bylo již výše zmíněné shromažďování zbraní. Plánovali je používat při záškodnických akcích proti režimu, na svoji osobní obranu a pokud by k tomu došlo, pak i k přímému boji při účasti v rámci většího konfliktu. Jako mnoho jiných účastníků třetího odboje, i členové skupiny Černý lev 777 očekávali, že v brzké době propukne v Evropě další válka, která bude vedena mezi Sovětským blokem a západními mocnostmi v čele s USA a během tohoto konfliktu bude Československo osvobozeno od komunistické nadvlády. V takovém případě se plánovali účastnit boje, coby pátá kolona a usnadnit tak postup západním vojskům.⁴⁶

Další bod činnosti skupiny, představoval boj proti komunistické moci v nejrůznějších podobách. Patřilo sem třeba rozesílání výhružných dopisů, což byla v té době rozšířená praxe u mnoha odbojových skupin. Nejčastějšími adresáty byly lokální komunističtí funkcionáři, především ti, kteří začali despoticky uplatňovat svoji nově nabytou moc. Tyto výhružné dopisy byly někdy doplněny varovnými výstřely. Ty byly určeny jen k zastrašení dotyčného, nebyly určeny k tomu někoho zranit. Pokročilejším prostředkem boje byly pro skupinu snahy bránit ustavování zemědělských družstev v různých vesnicích. K tomu nejčastěji používali techniku sabotáže (například přerušení přívodu elektřiny do dotyčné obce). Vrcholem celé jejich odbojové činnosti pak byly bombové útoky. Provedeny byly celkem dva, oba úspěšně. Skupina měla v plánu provést ještě další, k těm ale nakonec nedošlo.⁴⁷

Třetím bodem, ve kterém také projevila skupina nejvíce aktivity, byla snaha navázat spojení s širší sítí odboje a především, s jeho zahraniční částí. Členové skupiny byli přesvědčeni, že pokud budou zapojeni do centrální organizace, budou schopni

⁴⁴ Petr SVOBODA, *Odboj, nebo provokace? Provokace StB prováděné proti třetímu odboji v rámci akce „Skaut“ na příkladu skupiny „Za svobodu“ v letech 1948–1951*, Praha 2020, s. 37.

⁴⁵ Karel KAPLAN, *Únor 1948: komentované dokumenty*, Praha 2018, s. 126.

⁴⁶ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 17.

⁴⁷ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 103.

dosáhnout mnohem větších úspěchů. Tato úvaha nebyla úplně nesmyslná, protože v takovém případě by byla skupina schopná své akce koordinovat s ostatními odbojovými skupinami a měla by k dispozici další zdroj vybavení. Skupina Černý lev 777 předpokládala, že na západě musí existovat něco podobného, jako byla za druhé světové války londýnská exilová vláda. Za jistou obdobu československé exilové vlády by šlo označit jediné Radu svobodného Československa⁴⁸, která byla ustavena v Řezně. Ačkoliv zprvu svoji úlohu v exilu do jisté míry plnila, za řídicí centrum Třetího odboje ji rozhodně považovat nelze.⁴⁹ Skupině Černý lev 777 se spojení s kurýry a kontakty na pár dalších domácích odbojových skupin nakonec skutečně získat podařilo. Nebyl to ale ten cíl, ve který její členové doufali.⁵⁰

Skupina Černý lev 777 svoji činnost začínala jako dvoučlenný tým, později se však rozrostla o další členy. Její úplný početní stav se sice s absolutní spolehlivostí určit nikdy nepovedlo, jména jejích hlavních členů, těch, kteří měli na charakter skupiny určující vliv, ovšem známá jsou. S členy skupiny shromážděnými, obstaraným potřebným vybavením a odhodláním konat bylo vše připraveno. Odbojová skupina Černý lev 777 mohla vyrazit do akce.

⁴⁸ Ivo PEJČOCH – Prokop TOMEK a kol., *Od svobody k nesvobodě 1945–1956*, Praha 2011, s. 179.

⁴⁹ Jaroslav CUHRA – Václav VEBER, *Za svobodu a demokracii I., Odpor proti komunistické moci*, Praha 1999, s. 29.

⁵⁰ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 103.

4. První akce

Tak jako stavba začíná položením základního kamene po dokončení všech plánů, začíná i odbojová činnost první akcí po přípravách. Taková akce většinou bývá menšího a nenápadného charakteru. Stejně tomu bylo i v případě Jiřího Řezáče a Jaroslava Sirotka. Za jejich první projev nesouhlasného vyjádření k politické situaci by se dalo považovat odevzdání bílého lístku během voleb. To byla možnost, jak projevit svůj nesouhlas se stávající kandidátkou do národní fronty. V období mezi únorovým převratem a přelomem zimy 1948–1949, kdy se Jiří Řezáč a Jaroslav Sirotek zřejmě rozhodli přejít k otevřenější formě odporu vůči režimu, se konaly jedny volby. Šlo o volby do Národního shromáždění, které se konaly 30. května 1948 a byly první konané po únorových událostech stejného roku. V těchto volbách byly poprvé použity jednotné kandidátky Národní fronty.⁵¹ Tak jako všechny následující, byly i tyto volby pouze formalitou pro vytvoření iluze demokracie. Není tedy nijak zvlášť překvapivé, že skončily přesně tak jak si vedení KSČ přálo a nic nezměnily. Když tedy bílé lístky s komunistickou mocí nikterak neotřáslly, bylo nutno přikročit k radikálnějšímu řešení.

Jak již bylo uvedeno výše, odbojovou skupinu Černý lev 777 založili Jiří Řezáč a Jaroslav Sirotek. Ti byli zpočátku jejich jedinými členy a v této sestavě také provedli svoji úplně první společnou odbojovou akci. Touto akcí bylo přerušení přívodu elektřiny do obce Nechvalice v noci z 29. na 30. dubna 1949.⁵² V Nechvalicích měla být v tu dobu konána veřejná schůze, na které bylo v plánu ustanovit tamní JZD a Řezáč se Sirotkem se tuto schůzi rozhodli překazit.

Jejich plánem bylo vyvolat na elektrickém vedení za vesnicí zkrat, který by následně způsobil, že se celá obec ocitne bez proudu. Tudíž by se schůze nemohla konat a ustavení družstva by muselo být odloženo. Drát přes vedení hodil Řezáč, přičemž se druhý konec drátu zachytil o dřevěný sloup vedení. Následný zkrat nejen vyhodil přívod elektrického proudu do Nechvalic, ale také zapálil zmíněný sloup, který posléze celý shořel.⁵³ Proud byl tedy přerušen na tak dlouho, dokud nebyl celý sloup nahrazen. Až pak mohl být přívod elektřiny do obce obnoven. První akce skupiny tedy více než dosáhla svého zamýšleného cíle.

Nedlouho po akci u Nechvalic uskutečnila skupina svou další akci, provedenou ještě stále dvojicí Řezáč–Sirotek. Tentokrát šlo o zastrašení komunistického funkcionáře.

⁵¹ Tomáš VILÍMEK–Oldřich TŮMA, *Projevy a podoby protirežimní rezistence v komunistickém Československu 1948–1989*, Praha 2018, s. 87.

⁵² Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 20.

⁵³ Archiv Bezpečnostních Složek (dále jen ABS), f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 003, s. 28–29.

Jeho jméno bylo Stanislav Čihák a působil jako újezdni tajemník pro obce Nechvalice, Ředice, Počepice, Rovina, Vysoký Chlumeč, Hrabří, Pořešice, Oříkov a Libiň. Od 8. března 1949 tato funkce obnášela prozatímní výpomoc národním výborům při plnění jejich činnosti.⁵⁴ Šlo tedy v podstatě o jakési pomocníka. Podle domnění Jiřího Řezáče a Jaroslava Sirotky byl Stanislav Čihák až příliš horlivým a snaživým vykonavatelem politických záměrů KSČ na venkově, což si o Čihákovi údajně mysleli i jiní místní občané. Velmi pravděpodobně se tedy jednalo o přesvědčeného komunistu. Řezáč se Sirotkem si na Čiháka počkali na cestě mezi obcemi Nechvalice a Bratřikovice 17. května v pozdních večerních hodinách. Čihák v ten den cestoval na motocyklu a když projížděl kolem Řezáče se Sirotkem, vypálili mu nad hlavu několik varovných výstřelů. Jejich cílem nebylo Čiháka zabít. Šlo jim o to jej vystrašit a doufali, že Čihák z obav o svůj život upustí od další činnosti v komunistickém kurzu. Takto to aspoň Jiří Řezáč uvedl ve své výpovědi.⁵⁵ Dalo by se to považovat za pokus o ohleduplnější řešení problému, avšak trochu naivní ve víře v dosažení svého cíle. Je také možné, že Řezáč se Sirotkem touto akcí sledovali ještě jeden cíl a tím bylo zjistit, jak daleko můžou zajít, než dojde ze strany režimu k nějaké reakci. Svůj úplně nejzřetelnější záměr, vystrašit cílovou osobu, tato akce v každém případě splnila. Nikdo není v klidu, když po něm někdo jiný střílí.

Stanislav Čihák celou událost oznámil a vyšetřování se ujaly místní orgány bezpečnosti. Mezitím Řezáč se Sirotkem přidali jedno bezpečnostní opatření navíc. Aby vyšetřovatelům už tak velice složitou práci ještě více zkomplikovali, vyhotovili několik letáků a ty rozšířili mezi obyvatelstvo. Letáky byly podepsány jménem jejich odbojové skupiny. Právě od této doby se u sousloví Černý lev začíná objevovat trojčíslí 777. V letáčích varují obyvatelstvo před případnými svědeckými výpověďmi.⁵⁶ Nízký počet potenciálních svědků se tím tedy ještě více snížil. Bezpečnost byla nakonec ve svém vyšetřování neúspěšná a nic nezjistila. Obyvatelstvo se ocitlo mezi dvěma mlýnskými kameny. Na jedné straně stál státní bezpečnostní aparát s velmi viditelnou mocí, zatímco na straně druhé tajuplná organizace, jejíž vliv na obyvatele velikou měrou umocňoval strach, protože vůbec nikdo nevěděl, jak velká je její moc. Prozatím měli tedy odbojáři lehce navrch.

Od pokusu o zastrašení Stanislava Čiháka až do prvního bombového útoku se skupina do žádných větších akcí nepouštěla. Soustředila se na ostatní náplň své činnosti,

⁵⁴ Karel SCHELLE, *Únor 1948 a změny v organizaci státního mechanismu*, Brno 2018, s. 18.

⁵⁵ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 003, s. 29.

⁵⁶ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 21.

především na shromažďování zbraní. V tuto dobu se také začal početní stav členů skupiny rozrůstat, protože Jiří Řezáč a Jaroslav Sirotek za sebou nyní měli dvě úspěšně provedené akce určitého významu, o které se mohli opřít při náboru a přesvědčování dalších potenciálních členů. Tyto úspěšné akce jasně dokazovaly, že komunisté nejsou všemocní, že lze provést útok proti režimu, a přitom uniknout následkům. Někdy během jara a léta 1949 se do skupiny přidali Bohumil Šíma, Josef Novák a Jiří Dolista. Stejně tak jako Řezáč a Sirotek i oni byli povoláním zemědělci (s výjimkou Bohumila Šímy, který byl živnostníkem) a také se cítili být režimem omezováni v možnostech, jak vést svůj život.

Co se týče shromažďování zbraní, zde se skupině příliš dobře nevedlo. Téměř každý její člen sice vlastnil nějakou zbraň z dob války, tudíž úplně neozbrojení nebyli, ovšem problém byl s opatřováním další výzbroje a také munice. Metody, které skupina k tomuto účelu používala, společně s komplikacemi, které to obnášelo, byly popsány v předchozí kapitole. Zde stojí za zmínku jeden konkrétní případ.

Členové skupiny se dozvěděli, že truhlář z Petrovic, Pavel Sejpal, neoprávněně vlastní zbraň, údajně samopal. Jiří Řezáč Sejpalu dopisem požádal, aby zbraň donesl pod most u Červeného vrchu poblíž Kojetína. Když se Řezáč a Sirotek o pár dní později k mostu vydali, nenašli ani zbraň ani Sejpalu. O týden později se tedy vydali zbraň vyzvednout pod příkrovem tmy přímo k Sejpalovi domů. Když Sejpal ani nadále neodpovídal, rozbil mu Jaroslav Sirotek střelbou okno a následně oba utekli. Sejpalovu zbraň nicméně nezískali.⁵⁷

Dosavadní akce proti režimu slavily úspěch, a protože se z nich podařilo skupině vyvázat bez následků, a především aniž by zanechala stopy, které by k nim mohly dovést vyšetřovatele, začala se nabízet myšlenka pokusit se o něco rozsáhlejšího. Posunout pomyslnou laťku zase o úroveň výš. Nyní, když byla skupina početnější, se mohlo začít uvažovat o provádění útoků i jinými způsoby než dosud, protože více členů znamenalo více nápadů, více zdrojů a více dovedností. Následující dvě akce měly vše, co jim předcházelo překonat, a to ve vskutku výbušném stylu.

⁵⁷ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 003, s. 30.

5. Bombové útoky

Prvních pár akcí bylo úspěšných. Dosáhly svého cíle, Státní bezpečnost nic nezjistila a útočníci unikli bez trestu. A protože první útoky dopadly dobře (možná jak nejlépe jen mohly), měli nyní odbojáři příležitost pokusit se o složitější operaci. Tato kapitola se bude věnovat vrcholu celé odbojové činnosti skupiny Černý lev 777. Za ten jsou považovány bombové útoky, na úřady komunistické moci. Skupina provedla útok bombou celkem dvakrát, první na sekretariát v Milevsku a druhý na sekretariát v Sedlčanech, přičemž v obou případech byly útoky úspěšné a útočníkům se podařilo, tak jako i dříve vyváznout bez následků.

Jako inspirace a podnět k bombovým útokům skupině posloužila podobná událost, která se odehrála v Ústí nad Labem. Byl tam vyhozen do vzduchu krajský sekretariát KSČ a o celém případu se živě diskutovalo napříč republikou.⁵⁸ Zvěsti o tom, co se odehrálo v Ústí nad Labem se donesly i do oblasti působnosti skupiny Černý lev 777 a její členy myšlenka použití bomby zaujala. Rozhodli se tedy tento typ útoku vyzkoušet taky, ale provést jej lépe a v mnohem větším rozsahu.

Tato akce se oproti předchozím v jednom bodě lišila. Tentokrát už bylo potřeba specifické vybavení a jistá dávka technického umu, protože na rozdíl od pušek, bomba vhodná pro tento typ útoku se nedala jen tak nalézt. Musela být vyrobena. Právě v tomto směru přišel vhod nedávný nárůst počtu členů skupiny. Bomba byla zhotovena v domě Jaroslava Sirotky, ale při její výrobě jistě přispívali i další členové skupiny.⁵⁹ Trhavinou použitou v bombě byl Ekrazit, což byla výbušnina používaná v té době v Československé armádě a také v lomech k trhání kamene.⁶⁰ Byl to tedy takový typ výbušniny, který nebylo příliš komplikované sehnat, protože na rozdíl od vojenských zbrojních skladů, nebo třeba některých stanic Státní bezpečnosti, lomy nepatřily k nejstřeženějším objektům.

Za svůj první cíl si skupina vybrala budovu okresního výboru KSČ v Sedlčanech. Akce byla provedena v noci z 2. na 3. července 1949 za účasti celkem tří členů skupiny. Samotnou manipulaci s bombou provedli Sirotek a Řezáč, dopravní prostředek skupiny obsluhoval Bohumil Šíma. Trojice mužů se dopravila na předměstí Sedlčan na

⁵⁸ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 23.

⁵⁹ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 003, s. 31.

⁶⁰ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 23.

motocyklu. Odtamtud se Řezáč a Sirotek vydali s bombou v aktovce pěšky směrem k budově výboru, zatímco Šíma zůstal u motocyklu a čekal na jejich návrat. K odpálení bomby použili zápalnou šňůru. Po jejím zapálení vhodili nálož do budovy oknem. Na výbuch nečekali. Hned po vhození bomby se vydali rychlým krokem zpět k Bohumilu Šímovi a společně odjeli z města tak jak přijeli. Zvuk výbuchu zaslechli ještě, než opustili město. V budově okresního výboru měl tu noc pohotovostní službu újezdní tajemník KSČ Josef Kymla. Bomba byla ale vhozena do jiné místnosti, než ve které spal, a proto výbuch přežil bez vážnějších zranění.⁶¹ Exploze zdemolovala místnost, do níž byla bomba vhozena a poškozeno bylo i vybavení ve vedlejší místnosti.

Akce uspěla. To se dá říci už jenom proto, že šlo o úplně první útok bombou za celou dobu působení skupiny a bomba úspěšně vybuchla. V úplně dokonalé situaci by se sice účinek exploze bomby dal ještě mnohonásobně zvýšit, kdyby nebyla jen tak vhozena do místnosti, ale před výbuchem zafixována. Při práci v lomech se vyvrtá do skály otvor a do něj je vsunuta výbušnina, která je posléze odpálena. Díky přímému kontaktu s tělesem skály se energie výbuchu mnohem lépe šíří, a tudíž způsobí větší škody. Ale nesmí se zapomínat, že v případě Jiřího Řezáče a Jaroslava Sirotky se rozhodně nejednalo o ideální situaci, pro efektivní demolici. I kdyby si byli vědomi způsobu efektivního používání výbušniny, což rozhodně není vyloučeno, tato vědomost by beztak nebyla efektivně využitelná. Kdyby se třeba pokoušeli navrtat fasádu budovy a tam umístit nálož, až příliš by tím riskovali, že na sebe přitáhnou něčí pozornost. Čím déle měli bombu u sebe, tím více se zvyšovalo riziko, že je s ní někdo přistihne a kdyby se to stalo, bylo by to v podstatě totéž jako přímé doznání k trestné činnosti. Takže navzdory nevyužití plného potenciálu nálože byl útok proveden jedním z nejlepších možných způsobů.

Zpráva o útoku bombou na budovu okresního výboru KSČ v Sedlčanech se rozšířila rychle. V celém okolí vyvolala značný rozruch. Reakce režimu na sebe nenechala dlouho čekat a bylo zahájeno rozsáhlé vyšetřování. Tehdejší okresní tajemník KSČ pro Sedlčany, František Kupeček, ve svém hlášení SNB označil celý okres za reakční a politicky nespolehlivý. Dle jeho slov byl celý sedlčanský okres zemědělský a pod silným náboženským vlivem. Státní bezpečnost prověřovala řadu vytipovaných podezřelých jak v Sedlčanech, tak i v blízkém okolí. Jednalo se o lidi, u nichž byl jejich protikomunistický postoj znám a kteří se tím většinou netajili. V tomto případě prokázali odbojáři jistou prozíravost, protože ačkoliv to do Sedlčan neměli příliš daleko,

⁶¹ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 103.

přímo v jejich okolí nebydli.⁶² Jako přespolní se tedy na seznamu potenciálních pachatelů ani nemohli nacházet. Vyšetřovatelé tohoto případu museli pracovat pod tlakem, protože na rychlé vyšetření celé události trvalo i vedení Krajského výboru Komunistické strany Československa v Praze, což mimo jiné svědčí o tom, že akce svým významem dokázala přerůst regionální měřítko. Je nepochybné, že komunistickými funkcionáři s lokálním polem působnosti tento útok jistě otrásl a přinejmenším jim zavdal důvody k obavám a nejistotě.⁶³ Navzdory politickým požadavkům a tlaku, vyšetřování bombového útoku v Sedlčanech dopadlo stejně jako všechna předchozí vyšetřování týkající se skupiny Černý lev 777. K žádnému výsledku nevedlo.

Akce v Sedlčanech slavila úspěch a dostalo se jí vskutku velkého ohlasu, takže není divu, že se skupina rozhodla velmi brzy podobnou akci zopakovat. Její odhodlání bylo úspěchem v Sedlčanech výrazně posíleno. První úvahy o možném útoku na další sekretariát se začaly objevovat na podzim 1949. Šlo jen o to vybrat si pro další akci vhodný cíl. Jako nejpříjemnější se členům skupiny jevil sekretariát Komunistické strany Československa v Sedlci-Prčici. Ten nakonec vyloučili, protože když si jej byli Řezáč se Sirotkem prohlédnout, zjistili, že v budově kromě sekretariátu také bydlí další nájemníci. Navíc se celá stavba nacházela na místě pro provedení útoku velmi nepříznivém. Jako další možný cíl navrhl Jiří Řezáč sekretariát v Neveklově. Proti tomuto cíli zase hovořila přílišná vzdálenost od místa bydliště členů skupiny. Měli by sice opět výhodu přespolních (tentokrát ještě větší než tomu bylo v případě Sedlčan), ale také by touto akcí podstupovali velké riziko kvůli přepravě bomby na mnohem větší vzdálenost. Čím déle měli bombu u sebe, tím vyšší bylo riziko, že s ní budou přistiženi. A pak tu byla ještě finanční stránka celé věci, protože palivo pro motocykl rozhodně nebylo zadarmo. Nakonec byl ale nový cíl přeci jen vybrán.

Dějištěm druhé akce skupiny se mělo stát Milevsko. Toto město se nachází na pomezí jižních a středních Čech. Od oblasti působnosti skupiny moc vzdálené nebylo, takže bylo možné se na místo bez velkých problémů opět dopravit na motocyklu. Skupina se dala do příprav. Problém nastal, když došlo na výrobu bomby, protože k sestrojení dostatečně účinné nálože už odbojáři neměli odpovídající množství výbušniny. Řešení tohoto problému umožnil Bohumil Šíma, který se v Milevsku znal s puškařem Ladislavem Šimkem. Od Šimka se jim sice výbušninu získat nepodařilo,

⁶² Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 13–14.

⁶³ *Tamtéž*, s. 24–25.

protože údajně žádnou nevladnil, ale s nepořízenou neodešli. Šimek skupině poskytl střelivo, pár nových zbraní, rozbušky, zápalnou šňůru, a především kontakt na Karla Kotheru. Kothera byl povoláním střel mistr, takže práce s výbušninami představovala hlavní náplň jeho práce a navzdory počáteční nedůvěře, se nakonec rozhodl skupině vyhovět. Poskytl jim dostatečnou zásobu výbušniny pro zhotovení nálože a také instrukce, jak co nejbezpečněji s výbušninou manipulovat. Není jisté, zda Kothera nebo Šimek věděli, co má skupina v plánu. Lze ovšem bezpečně předpokládat, že v případě Karla Kothery mu byly plány, které mají členové skupiny s výbušninou zřejmé, už jen z kontextu řeči. A proč jinak by jim Karel Kothera také popisoval budovu sekretariátu OV KSČ v Milevsku včetně přístupové cesty, kdyby nevěděl, co se má stát, nebo měl případně něco proti?⁶⁴

Milevská akce se konala v noci z 13. na 14. května 1950. Dopravu k cíli tentokrát zajišťovali Jiří Dolista a Josef Novák, každý na jednom motocyklu. Řezáč a Sirotko dopravili na vzdálenost pár kilometrů od města a pak odjeli zpět. Bylo totiž dohodnuto, že pro uchování co nejmenšího možného podezření tentokrát čekat nebudou a Řezáč se Sirotkem se domů vrátí pěšky. Celý zbytek akce probíhal velmi podobně jako tomu bylo v Sedlčanech. Sekretariát se nacházel v přízemí domu číslo popisné 123. K budově se Řezáč se Sirotkem přiblížili zadní cestou.⁶⁵ Protože budova někdejšího sekretariátu se nachází v rohu náměstí Milevska, přijít k ní zepředu by znamenalo přes toto náměstí přejít, což by hodně zvyšovalo riziko, že budou při manipulaci s bombou spatřeni.⁶⁶ Přijít zezadu tedy bylo bezpečnější.

Protože se uvnitř budovy ještě svítilo, zůstali Řezáč a Sirotek chvíli u brány, která vedla k zadní části sekretariátu. Odtud je pozorovali a čekali, až se v budově zhasne. Když se tak nakonec stalo přešel Sirotek za Řezáčovi pomoci bránu a plížil se s bombou k budově. Po zapálení zápalné šňůry vhodil bombu oknem do budovy a pak se rychle vrátil k bráně. Údajně tentokrát bombu doplnili ještě o láhev benzínu, kterou Sirotek vhodil do budovy společně s bombou. Pravděpodobně očekávali, že se benzin výbuchem vznítí a v budově dojde k požáru. Od brány Řezáč se Sirotkem zamířili rychlou chůzí zpět ve směru odkud přišli, přičemž někde na půli cesty uslyšeli vybuchnout nálož vhozenou do budovy sekretariátu. Po opuštění Milevska se vydali po

⁶⁴ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 27–28.

⁶⁵ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 003, s. 34.

⁶⁶ Číslo popisné 123 Milevsko, dostupné online: (google.com/maps/@49.4508066,14.3590767,3a,90y,339.36h,102.38t/data=!3m6!1e1!3m4!1sFi2JMbhjKR8LOupnCHd4hQ!2e0!7i16384!8i8192!5m2!1e4!1e1?hl=cs-CZ)

asfaltové silnici směrem na Petrovice a domů. Celou cestu pěšky zvládli bez újmy a sebemenších komplikací.⁶⁷

Nálož svojí explozí způsobila rozsáhlou demolici sekretariátu. Poškození budovy bylo mnohem rozsáhlejší, než tomu bylo v případě Sedlčan. Láhev s benzinem sice žádný požár nezpůsobila, ale nálož sama měla destruktivní účinek více než dostačující. Tento útok se vůči všem předchozím v jednom bodě velmi liší. Během útoku na sekretariát OV KSČ v Milevsku byl smrtelně zraněn příslušník SNB štábní strážmistr Josef Skopový. Ten měl tu noc v budově službu a sekretariát hlídal. Skopový se tak stal první skutečnou obětí skupiny Černý lev 777.

Zprávy o bombovém útoku v Milevsku se roznesly rychle. Případu se ujala Státní bezpečnost z Krajské správy ministerstva vnitra v Českých Budějovicích. Stejně jako tomu bylo dříve v případě Sedlčan, politické vedení tlačilo na rychlé vyšetření celého případu. I celé následující dění bylo velmi podobné. Komunističtí funkcionáři v oblasti se začali obávat o své bezpečí, vyšetřovatelé tápali a vyslychali podle seznamu vytípaných politicky nespolehlivých občanů a mezi obyvatelstvem se začínalo „šeptem“ spekulovat o identitě pachatele útoku. Chvíli byl útok přisuzován partyzánské skupině, snažící se vyvolat chaos a zabránit zakládání nových JZD (což bylo vlastně nejbližší skutečnosti), chvíli zase agentům západních mocností.⁶⁸

Celé vyšetřování bylo bezpečností vedené se vši vážností, ale navzdory usilovnému snažení se vyšetřovatelům nepodařilo nikterak výrazně postoupit, stejně jako v předchozích případech.⁶⁹ Odbojové skupině Černý lev 777 se tedy i tentokrát podařilo úspěšně naplánovat útok na režimní instituci a majetek. I tentokrát byl celý plán úspěšně proveden a všem členům skupiny se následně podařilo uniknout jakémukoliv postihu ze strany komunistického režimu.

⁶⁷ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 003, s. 34–35.

⁶⁸ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 30.

⁶⁹ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 104.

6. Útlum v aktivitě

Jak už bylo výše uvedeno, tak z dnešního pohledu dosáhla skupina Černý lev 777 bombovým útokem v Milevsku vrcholu celé své odbojové činnosti. Milevská akce svým úspěchem dalece překonala všechny, které jí předcházely, i útok v Sedlčanech. Je tedy trochu překvapivé, že po tak velkém úspěchu aktivita skupiny drasticky opadla. Členové skupiny by se přece měli naopak cítit jistí jako nikdy dříve. Bylo to přece už počtvrté, co dokázali úspěšně udeřit a bez větších komplikací uniknout nespátrání. V takové situaci je jisté, že by se určitě pokoušeli o ještě další útoky, které byly původně v plánu. Co tedy skupinu přimělo změnit program a od všech dalších plánovaných útoků či jiných akcí podobného ražení upustit?

Existuje domněnka, že členové skupiny byli zaskočeni, když zjistili, že při jejich útoku v Milevsku zemřel člověk a jakožto nábožensky založení lidé se rozhodli od další odbojové aktivity na nějakou dobu upustit. Je pravda, že mnoho členů skupiny skutečně bylo věřícími katolíky. Jejich počinání během všech předchozích akcí nasvědčuje tomu, že se snažili vyvarovat ztrátám na lidských životech, což bylo nejvíce viditelné při jejich pokusu zastrážit Stanislava Čiháka. Přitom právě v Čihákově případě se jim také naskytl jedna z vůbec nejideálnějších situací, jakou si jen odbojář může přát. Většina akcí skupiny byla svým charakterem spíše zaměřována na působení materiálních škod místo ztrát na živé síle. Teorie, že skupinu smrt strážmistra Skopového překvapila a odradila od další činnosti tedy nejspíš není úplně prosta pravdy, ale o hlavní důvod se určitě nejednalo. Pořád šlo o útoky výbušninou na důležité státní budovy, protože sekretariáty Okresního výboru KSČ působily coby střediska moci komunistické strany v daném okrese. Právě odtamtud se dotyčnému okresu také vládlo.⁷⁰ Důležité budovy bývají často střežené, byť třeba jen jedním hlídačem. Takže ačkoliv se členové skupiny podle všeho snažili co nejvíce minimalizovat riziko, že se jim podaří výbuchem někoho zranit, určitě museli počítat s tím, že k něčemu podobnému může dojít.

Je jisté, že důvod, proč se skupina rozhodla na nějakou dobu přerušit svoji odbojovou činnost jistým způsobem souvisí s akcí v Milevsku. Mohla skupinu kromě šoku a morálního dilema odradit od dalších akcí zvýšená aktivita ze strany StB? Tato teorie zní velice logicky, ale ve světle předchozích akcí skupiny nemusí působit nejvěrohodněji. Ze všech dosud provedených akcí se členům skupiny podařilo

⁷⁰ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 104.

v pořádku vyváznout a vyšetřovatelé Stb o skupině Černý lev 777 v podstatě nevěděli o nic víc, než věděli v době, kdy o sobě dala poprvé vědět. V tomto směru tedy zdá se neměla skupina pádný důvod mírnit své další snažení. Ostatně existuje jen velmi málo lidí, kteří jsou schopni dodržet rčení: „v nejlepším se vyplatí přestat“. Jistě, každá vykonaná odbojová akce s sebou nesla značné riziko, že při ní budou odbojáři přistiženi, ale ti toto riziko přijali v momentě, kdy se rozhodli s odbojovou činností začít.

Skutečná příčina toho, proč se skupina rozhodla ve své aktivitě na nějakou dobu přestat se bude nejspíše nacházet někde uprostřed. Bude se jednat o kombinaci několika nebo všech výše řečených důvodů. Neúmýslné zabití štábního strážmistra Josefa Skopového, společně s rozsáhlou pátrací činností StB nejspíše s přesvědčením členů skupiny pokračovat do jisté míry otřásl a znejistilo je. Navíc se do dalšího plánování přimísily faktory z veřejného života. Tím jsou míněny okolnosti a povinnosti, které jistou měrou zasáhly do schopnosti členů skupiny pokračovat v odbojové činnosti. Kupříkladu Bohumil Šíma a Jiří Dolista museli v roce 1951 nastoupit povinnou vojenskou službu ze které se vrátili v roce 1953, takže s jejich účastí nemohlo být na nějakou dobu počítáno.⁷¹

Ke zcela úplnému přerušení aktivity nicméně nedošlo. Členové skupiny ustali především s otevřenou odbojovou aktivitou. Ukryli zbraně a snažili se na sebe nepřítahovat pozornost. Přešlo se k nenápadnější činnosti, která představovala především navazování kontaktů s jinými podobně smýšlejícími lidmi a pokračující shánění zbraní a munice. Právě do tohoto období spadá největší množství pokusů skupiny o zapojení se do širší odbojové sítě, navázání kontaktů na další v ilegalitě působící skupiny v Československu a na západní rozvědky. Mezi lety 1949–1954 se o to skupina pokusila několikrát. Právě proto se také opět začal zvyšovat počet osob, které o skupině Černý lev 777 buď věděly, nebo s ní nějakým způsobem přišly do styku. To také v budoucnu umožnilo vyšetřovatelům StB zahrnout do procesu se členy skupiny více osob. Ty byly zatýkány na základě výpovědí, učiněných zadrženými členy skupiny Černý lev 777. Nebylo vůbec nutné, aby se tito podezřelí přímo účastnili činnosti skupiny. Nemuseli jí být nutně ani nápomocni v činnosti, jako tomu bylo třeba u Karla Kothery. Vyšetřovatelům úplně postačilo, že dotyční o činnosti odbojové skupiny Černý lev 777 věděli a neoznámili to příslušným úřadům. To bylo pro zatčení podezřelého dostatečným důvodem a následně jej čekalo odsouzení k mnoha letům vězení. Jako

⁷¹ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 32.

důvod jejich napomáhání odbojářům pak byla často uváděna „nenávisť k lidově-demokratickému režimu.“⁷²

Období mezi lety 1950–1954 představuje v dějinách odbojové skupiny Černý lev 777 nejtajemnější období. Není totiž jisté, jak moc úspěšné ve skutečnosti bylo její snažení o navázání kontaktu s rozvědkou západních států. Je známo, že během studené války se v Československu pohybovalo velké množství lidí pracujících pro zahraniční tajné služby, přičemž se většinou jednalo o československé emigranty, kteří po únorovém převratu odešli do zahraničí a chtěli nějakým způsobem napomoci brzkému konci vlády komunistů. Po absolvování výcviku byly vysíláni zpět do Československa s úkolem navazovat kontakty a zjišťovat informace. Při vyšetřování v souvislosti s odbojovou skupinou Černý lev 777 bylo zjištěno, že zvědové západních tajných služeb či jejich spolupracovníci se zřejmě v oblasti Sedlčan a Milevska během období po které skupina Černý lev 777 působila skutečně pohybovali.⁷³ Je tedy možné, že s nimi členové skupiny přišli do kontaktu.

Skupina Černý lev 777 pokračovala ve své odbojové aktivitě, nicméně tak činila v mnohem menším rozsahu a rozhodně nenápadněji, než tomu bylo mezi lety 1948 a 1950. Zopakovat akci podobného rozsahu a charakteru, jako tomu bylo třeba v případě Milevska a předchozích útoků, už se skupina nikdy nepokoušela. Všichni její členové se postupně začínali více věnovat svým civilním životům a snažili se v nich nějak pokračovat dál. Během tohoto období se svět posunul do nové dějinné etapy. Nad celou zeměkouli se začal vznášet přízrak jaderné války.

⁷² Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 33.

⁷³ *Tamtéž*, s. 39.

7. Politická situace v zahraničí

Při studování tématu třetího odboje, je nutno neopomenout vývoj na mezinárodní politické scéně. Ostatně dění v zahraničí se promítalo i do dění v rámci Československa. Tak tomu bylo, je a bude a platilo to i v případě Třetího odboje. Činnost odbojových organizací v Čechách se ve všech případech časově překrývala s děním v rámci Evropy a světa. U prvního odboje to byla první světová válka, v případě toho druhého zase druhá světová válka. Co se třetího, proti komunistickému režimu vedeného, odboje týče, ten se se světovou válkou nepřekrýval. Odehrával se však v atmosféře mezinárodního napětí, které se rozhostilo v poválečném světě a hrozilo ve válku kdykoliv přerůst. Tomuto stavu se dnes říká Studená válka. Odboj proti komunistickým režimům v rámci států východní a střední Evropy probíhal právě v době, kdy byl tento konflikt ve svém počátku a představoval tedy jednu z prvních epizod tohoto začínajícího střetu mezi západem a východem. Pro mnoho odbojových skupin, včetně odbojové skupiny Černý lev 777, byl vývoj na mezinárodní politické scéně velice důležitým tématem. Jak už jednou bylo řečeno, mnozí z nich doufali ve vypuknutí ozbrojeného střetu mezi USA a SSSR. V této kapitole bude učiněn menší exkurz do dění na poli globální politiky, s cílem mimo jiné zjistit, zda byly naděje odbojářů na pomoc ze západu opodstatněné.

Studená válka bývá většinou definována jako období extrémního napětí vztahů mezi supervelmocemi a jejich spřízněnými státy. Obě strany používaly nejrůznější manévry a strategie, aby zjistily limity akceschopnosti svého protivníka a jeho slabiny, které by následně mohly být využity. Jediným důvodem, proč studená válka nepřešla ve válku horkou, byl paradoxně jeden ze symbolů tohoto konfliktu, jaderné zbraně. Na začátku celého konfliktu je obě strany zavedly do výzbroje, což vedlo k tomu, že otevřený konflikt mezi oběma bloky by znamenal totální vzájemné zničení.⁷⁴

Aby bylo zjištěno, jak vlastně k celé této „válce bez přímé konfrontace nepřátelených stran“ došlo, je třeba se podívat do období druhé světové války, především do jejích posledních měsíců. Během konfliktu v období 1939–1945 nastala změna mocenské rovnováhy v rámci světa. Došlo k vzestupu dvou nových velmocí, které nakonec dosáhly na statut supervelmoci, zatímco tradiční mocenská postavení koloniálních impérií předválečného světa na svém významu začala ztrácet. Novými

⁷⁴ Bohuslav LITERA, *Studená válka: (mezinárodní vztah 1945–1963)*, Jinočany 1993, s. 3.

nejmocnějšími hráči ve světové politice se staly Spojené státy americké (USA) a Svaz sovětských socialistických republik (SSSR).⁷⁵ Po porážce mocností Osy v Evropě a o čtvrt roku později i v Asii, ještě mezi vítěznými státy přetrvávalo spojení vzniklé za dob války. To se ale pomalu začínalo rozpadat. Do jisté míry byl tento vývoj nevyhnutelný. Při pohledu na charakter jednotlivých členských států byla aliance spojenců velice nesourodá a dlouhodobě neudržitelná. To je dobře viditelné ve světle faktu, že vedle kapitalistických států západu s různými formami demokratického či monarchistického zřízení byl členem aliance Sovětský svaz, komunistický stát s tvrdě totalitním zřízením, jehož státní ideologie opovrhovala vším, co státy západu ztělesňovaly. Jediné, co alianci Spojenců drželo pevně pohromadě, byla existence společného nepřítele. Porážku států osy si přály západní státy stejně tak, jako SSSR. Když byl společný nepřítel poražen, neexistoval ani pádný důvod pro zachování spojení.

Sovětský svaz využil svého členství v „táboru vítězů“ k upevnění mocenského postavení, a hlavně rozšíření území a vlivu svého impéria. Vítězstvím ve druhé světové válce získal pozici, v níž se mohl cítit bezpečněji než kdy dříve. Pro Stalina, vůdce SSSR, to ale stále bylo nedostatečné a jeho touha po ještě větším vylepšení této pozice se stala jednou z nejzákladnějších příčin celé studené války.⁷⁶ Sovětské plány poválečné politiky však byly z velké části omezovány možnostmi válkou zmrzačené země a jadernou převahou Spojených států amerických. Stalin založil svoji poválečnou politiku na třech předpokladech. Za prvé očekával, že se USA po skončení konfliktu vrátí k politice izolacionismu, jako tomu bylo v případě první světové války a o dění v Evropě se nadále nebudou zajímat. Za druhé se domníval, že Velká Británie bude respektovat rozdělení sfér vlivu v oblasti jihovýchodní Evropy, dle dohody z října 1944. A do třetice špatně odhadl změny, kterými prošel hospodářský systém kapitalistických států během války. Od toho také usuzoval, že obě anglosaské země budou nadále souhlasit s jeho rozhodující pozicí v rámci střední a východní Evropy. Na konferenci v Teheránu v roce 1943 administrativně amerického prezidenta F. D. Roosevelta vskutku akceptovala protektorskou roli SSSR v oblasti východní Evropy. Rooseveltův nástupce Harry S. Truman zpočátku také nejevil zájem se nijak výrazně angažovat v rámci východoevropského prostoru, ačkoliv si už byl vědom nutnosti čelit Sovětskému mocenskému tlaku.⁷⁷

⁷⁵ Vladimír NÁLEVKA, *Studená válka*, Praha 2003, s. 12.

⁷⁶ Vojtěch MASTNÝ, *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947–1953 Stalinova léta*, Praha 2001, s. 32.

⁷⁷ Vladimír NÁLEVKA, *Studená válka*, Praha 2003, s. 13.

Ačkoliv příčinou narůstajícího napětí mezi východem a západem nebylo Německo, stalo se po válce jejich hlavním kolbištěm. Stalin byl proti rozdělení Německa, protože doufal, že sjednocené by jej dokázal zmanipulovat ve svůj prospěch. Už v roce 1945 se sice obával, že by k rozdělení mohlo dojít, ale postupoval s předpokladem, že k tomu nikdy nedojde. Plánoval dosáhnout rozhodujícího vlivu ve všech okupačních zónách, a proto uvedl v Berlíně do politického života omezený počet stran podle vlastního výběru a základní orgány státní správy, s tím, že postupně rozšíří svoji působnost na celou zemi.⁷⁸ Byl to podobný postup, jaký v té době praktikován ve všech dalších státech v rámci Sovětské sféry vlivu, ovšem pouze v Československu tento postup slavil nekrvavým převzetím moci úspěch.

Mezitím se do popředí dostalo dění na Balkáně. O důležité sovětské zájmy zde sice neběželo, ale v Jugoslávii byl u moci Josip Broz Tito, jehož režim se tomu Sovětskému podobal ze všech evropských nejvíce. Po skončení druhé světové války byly vztahy mezi Moskvou a Bělehradem velmi dobré. Legitimita jugoslávských komunistů v rámci státu vycházela z jejich vůdčího postavení během boje proti fašistické okupaci za druhé světové války, a navíc se v Jugoslávii prosadil komunistický režim mnohem dříve než v jiných zemích střední a východní Evropy. V roce 1947 zahájili Jugoslávci budování balkánské federace. Tato myšlenka byla zpočátku Sovětským svazem podporována, ale následně se jeho postoj z obav o soudržnost vznikajícího sovětského bloku změnil.⁷⁹ Ve stejnou dobu obnovili řečtí komunisté svůj ozbrojený boj proti vládě v Athénách, čímž začala řecká občanská válka. Dění v Jugoslávii, a především v Řecku mělo svoji dohru ve vzájemném vztahu mezi supervelmocemi. Spojené státy provedly revizi svých vztahů se SSSR a v březnu 1947 vznikla doktrína zadržování komunismu, známá též jako Trumanova doktrína, která byla po celý zbytek studené války základem americké politiky. Zahrnovala poskytování vojenské pomoci všem zemím ohroženým „komunistickou podvratnou činností“, nicméně v té době ještě nebyla ze strany Sovětů vnímána jako bezpečnostní hrozba a nějaký důvod ke znepokojení.⁸⁰ Zákon o pomoci Řecku byl v USA podepsán 22. května 1947 a kromě Řecka se vztahoval i na Turecko.⁸¹

Rozdílná situace nastala, když byl poprvé oznámen Marshallův plán. V tomto případě už šlo o přesný a konkrétní návrh, který jasně naznačoval, že se Spojené státy

⁷⁸ Vojtěch MASTNÝ, *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947–1953 Stalinova léta*, Praha 2001, s. 33.

⁷⁹ Vladimír NÁLEVKA, *Studená válka*, Praha 2003, s. 28.

⁸⁰ Vojtěch MASTNÝ, *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947–1953 Stalinova léta*, Praha 2001, s. 35.

⁸¹ Denna Frank FLEMING, *Americká politika a studená válka*, Praha 1971, s. 88.

k politice izolacionismu nejenom nevrátí ale naopak mají v plánu dlouhodobé angažmá v rámci Evropy. Marshallův plán představoval pro Sovětskou politiku velký problém, protože ve své podstatě byl tento projekt pro Stalinovo pojetí mezinárodního řádu velice podvrtný. USA tímto plánem nabídly pomoc kterékoliv Evropské zemi, přičemž očekávali, že Sovětský svaz jej odmítne. Přijetím Marshallova plánu by totiž riskoval pronikání amerického vlivu do své mocenské sféry. Byla zde možnost, buď toto riziko přijmout, nebo celou sovětskou sféru izolovat, což by ale ještě urychlilo vymezení nepřátelských bloků a erozi vzájemných vztahů mezi velmocemi.⁸² Spojeným státům se pomocí Marshallova plánu podařilo úspěšně stabilizovat situaci v západní Evropě. Pocit obecného ohrožení byl zmírněn a sovětská expanze zadržena. Na druhou stranu tím ale také bylo potvrzeno rozdělení Evropy na dva bloky. Amerika takto v podstatě přijala existenci sovětského politického vlivu v politice východní části Evropského kontinentu. Existence tohoto bipolárního rozdělení se poprvé viditelně projevila, když došlo na rozdělení Německa na dva státy v roce 1949.⁸³

Německo bylo po válce rozděleno na celkem 4 okupační zóny. Každá ze tří hlavních Spojeneckých mocností dostala jednu a čtvrtou získala Francie. Mělo se jednat o dočasné řešení a v budoucnu mělo být Německo obnoveno. USA a Velká Británie své okupační zóny v Německu spojily 1. ledna 1947, čímž vznikla Bizonie a 1. srpna roku 1948 byla připojena i Francouzská zóna. Následně vzniklé území, zvané Trizonie, se v budoucnu stalo západním Německem. Prvním společným podnikem v rámci Trizonie byla měnová reforma.⁸⁴ Její platnost se vztahovala i na okupační zóny západních spojenců v Berlíně, na což o den později Sověti reagovali zablokováním všech přístupových pozemních cest do města. Takto se do západního Berlína nemohly po zemi dostat žádné suroviny, které obyvatelé města nutně potřebovali. Tyto potíže řešili západní spojenci leteckým mostem, protože vzdušný prostor Sověti bez rizika střelby na západní letce zablokovat nemohli.⁸⁵

V důsledku Berlínské krize došlo ke změně povahy Studené války. Zprvu politický konflikt začal dostávat i vojenský rozměr, protože sovětská akce západu předvedla, že zde potenciálně hrozí i vojenské nebezpečí. Vzájemné soupeření Západu

⁸² Vojtěch MASTNÝ, *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947–1953 Stalinova léta*, Praha 2001, s. 36.

⁸³ Vladimír NÁLEVKA, *Studená válka*, Praha 2003, s. 23.

⁸⁴ Vladislav MOULIS – Jaroslav VALENTA – Jiří VYKOUKAL, *Vznik, krize a rozpad sovětského bloku v Evropě 1944–1949*, Ostrava 1991, s. 41.

⁸⁵ Vladimír NÁLEVKA, *Studená válka*, Praha 2003, s. 37.

a Východu tak dostalo nový rozměr, jaký dříve nemělo.⁸⁶ Berlínská blokáda oživila v Evropě akutní obavy o bezpečnost. V červenci 1948 začala ve Washingtonu tajná jednání, pojednávající o vytvoření vojenského bloku. Tato jednání byla vedena na bázi států účastnících se Marshallova plánu. Z nich svoji účast odmítly státy s deklarovanou neutrální politikou (Irsko, Švédsko, Rakousko a Švýcarsko). Rozhovory se tedy nakonec omezily na celkem dvanáct států. Deset z nich bylo evropských, zbylé dva americké, USA a Kanada. Zásadní shody bylo dosaženo již v říjnu a v polovině ledna 1949 zveřejnil Státní department prohlášení o vytvoření Organizace severoatlantické smlouvy – NATO. 4. dubna stejného roku tuto smlouvu prostřednictvím svých ministrů zahraničí všech 12 zúčastněných států podepsalo (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko, Kanada, USA, Velká Británie, Francie, Norsko, Portugalsko, Dánsko, Itálie a Island). Ačkoliv bylo NATO označováno jako ryze obranná organizace, pro Sovětský svaz šlo od začátku o nástroj amerického imperialismu.⁸⁷

O dalším směřování studené války definitivně rozhodlo dění na druhé straně světa. Stalo se tak 25. června 1950, když vojska Korejské lidově demokratické republiky (KLDK) překročila na 38. rovnoběžce hranici s jejich jižním sousedem. Útokem KLDK na Korejskou republiku začala Korejská válka. Komunistický sever a jeho spojenci očekávali, že k intervenci ze strany USA ve prospěch Korejské republiky nedojde. Jednak proto, že Jižní Korea tehdy rozhodně nebyla demokratickým státem, ale také proto, že s USA neměla uzavřenou žádnou formální spojeneckou smlouvu.⁸⁸ Vojenský střet na Korejském poloostrově přenesl na nějakou dobu pozornost obou supervelmocí pryč z Evropy a stal se tak prvním zástupným konfliktem celé Studené války.

Nyní je záhodno si znovu položit otázku týkající se odboje, odehrávajícího se v tu dobu v Československu. Byly naděje jeho členů, že bude země osvobozena západními vojsky, opodstatněné? Z jejich pohledu tyto naděje úplně nesmyslné nebyly. Napětí vztahů mezi oběma supervelmocemi bylo vskutku hmatatelné a stupňovalo se. K dispozici byly členům odboje informace z rozhlasu a tisku. Obě tato média byla v Československu pod komunistickou kontrolou, tudíž podávala jen režimem schválené informace, ačkoliv v případě rozhlasu existovala možnost naladit také vysílání rozhlasových stanic ze západu. V každém případě měli členové protikomunistického

⁸⁶ Vojtěch MASTNÝ, *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947–1953 Stalinova léta*, Praha 2001, s. 70.

⁸⁷ Jiří BÍLEK – Jaroslav LÁNÍK – Jan ŠACH, *Československá armáda v prvním poválečném desetiletí: květen 1945–květen 1955*, Praha 2006, s. 87.

⁸⁸ Bohuslav LITERA, *Studená válka: (mezinárodní vztah 1945–1963)*, Jinočany 1993, s. 40.

odboje jen omezený přístup ke spolehlivým informacím, z nichž si mohli utvářet svůj názor na situaci v rámci světové politiky. Bude-li tedy brána v potaz jenom ta množina informací, se kterou mohli odbojářů pracovat, pak pro ně možnost vypuknutí války a pomoc ze západu nepředstavovala nic nemožného.

Reálné naplnění jejich nadějí ovšem tolik pravděpodobné nebylo. V době únorového převratu se Západní spojenci ještě zotavovali z následků druhé světové války, takže ačkoliv vzájemné napětí stoupalo, rozsáhlý konflikt se SSSR a jeho vazaly, kterého by pro osvobození Československa bylo jistě zapotřebí, nebyl v jejich zájmu. Navíc, koncem srpna 1949 zachytili američtí vědci v atmosféře stopy radioaktivního materiálu, odlišné od stop, které po sobě zanechaly americké bomby. To znamenalo, že Sovětský svaz odpálil svou vlastní jadernou zbraň.⁸⁹ Tím skončil americký monopol na nukleární arzenál, a naopak své obrysy získala doktrína vzájemného zničení, zaručující, že ani jedna ze supervelmocí proti svému sokovi žádnou otevřenou vojenskou akci nepodnikne. Boj se, proto vedl na jiných úrovních, jako byly třeba zástupné konflikty. Vůbec nejrozšířenější se ale stala špionáž, prostřednictvím agentů.

⁸⁹ Bohuslav LITERA, *Studená válka: (mezinárodní vztah 1945–1963)*, Jinočany 1993, s. 37.

8. Pokus o obnovení činnosti

V celém komunistickém světě se na počátku studené války rozmohl až chorobný strach z agentů západních států. Režim viděl nepřátelské zvědy a záškodníky úplně všude, přičemž někdy docházelo k zaměňování činnosti západních zvědů s činností účastníků třetího odboje, z pohledu režimu mezi nimi beztak nebyl téměř žádný rozdíl. Je pravda, že činnost Třetího odboje a agentů západních rozvědek se vzájemně těsně překrývala a v mnoha případech mezi nimi mohlo docházet ke spolupráci, přesněji byla o to snaha. Západní agenti měli za úkol především získávat informace o stavu sledované země a v tomto směru by pro ně tedy byla spolupráce s domácím odbojem velmi prospěšná. Odbojáři naopak potřebovali zdroje a vybavení, což by jim zase mohl zprostředkovat agent. Čistě teoreticky se tedy jednalo o vzájemně velmi výhodnou spolupráci.

Odbojová skupina Černý lev 777 zřejmě působila po celou dobu své existence bez vlivu zvenčí a veškerou podporu si její členové zajišťovali sami. Na druhou stranu měla StB silné podezření, že se po okresu Milevsko a Sedlčany pohybují agenti západních mocností. Je tedy možné, že se skupina během svého „tichého období“ po akci v Milevsku přeci jen dostala s jedním z nich do kontaktu? Dokázala nějakým způsobem kontaktovat některou ze západních zpravodajských agentur.

Úspěšné navázání kontaktu se západními zpravodajskými agenturami či zahraničním centrem Československého odboje se na nacházelo na seznamu priorit skupiny Černý lev 777 velmi vysoko. Šlo o jednu z jejích nejpřednějších priorit vůbec, jak už bylo uvedeno dříve. Byla zde možnost navázat spojení přímo v Československu, pomocí kurýra, což s sebou ale jako vždy neslo komplikace. Někdy se stávalo, že dotyčný, který o sobě tvrdil, že má spojení na západní agenty, ve skutečnosti žádné takové spojení neměl a jenom chtěl zapůsobit. Přesně to se stalo v případě Františka Nygrýna.

V létě roku 1949 oslovil Bohumil Šíma svého kamaráda Františka Ouborného. Šíma tehdy sháněl zbraně. František Ouborný sehnal samopal, který Bohumilu Šímovi předal. Poněvadž však u samopalu chyběla pažba, zkontaktovali Františka Nygrýna, aby ji zhotovil. Při rozhovoru s Františkem Ouborným se Nygrýn zmínil o svých údajných kontaktech na cizí agenty působící s vysílačkou v blízkých lesích. Nepochybně se chtěl ukázat v lepším světle, protože si celou historku, jak se později ukázalo, vymyslel. Bohumil Šíma ale projevil zájem se s Františkem Nygrýnem seznámit a žádal Františka Nygrýna o kontakt na dotyčné agenty. Šímův zájem se ještě vystupňoval po provedené

akci v Milevsku a Františku Nygrýnovi nezbyvalo nic jiného než si vymýšlet další pohádky o působení těchto imaginárních agentů: jejich přesun jinam, protože hrozilo vyzrazení, o ztrátě kontaktu apod.⁹⁰

Druhou možností bylo zajistit si kurýrní služby z vlastních řad. Tak říkajíc „vynechat prostředníka“. Skupina by takto mohla komunikovat se svými spojenci prostřednictvím jednoho ze svých členů. Není tedy divu, že v tomto směru byl členy skupiny vnímán jako významný pokrok úspěch, kterého dosáhl Jiří Řezáč. V roce 1953 nastoupil do nového zaměstnání. Začal pracovat v Československé plavbě labsko-oderské a plavil se na trati Ústí nad Labem – Magdeburk – Hamburk. To znamenalo, že se díky své pracovní náplni legálně dostával na západ a zase zpět. Pro navázání spojení se zahraniční rozvědkou se jednalo o velmi příhodnou možnost. A na první pohled se zdálo, že Jiří Řezáč spojení skutečně navázal. Muž, se kterým v Hamburku jednal vystupoval pod jménem pan Henry (Jiřím Řezáčem též nazýván „muž s vousky“) a údajně pracoval pro MID (Military Intelligence Department). Krom něj s Řezáčem mluvila ještě žena hovořící česky, která měla údajně být československou emigrantkou.⁹¹ Jiří Řezáč se s panem Henrym setkal celkem třikrát, přesto není jasné, s kým se tehdy vlastně doopravdy stýkal. Je možné, že pan Henry byl skutečně agentem západní rozvědky, podle Řezáče samotného rozvědky americké. Nelze ovšem vyloučit ani opačnou možnost, totiž že se jednalo o lidi napojené na československou kontrarozvědku. Nutno podotknout, že pokud by byla tato druhá možnost pravdivá, vysvětlovalo by to dopadení skupiny v Československu, protože od poslední akce odbojové skupiny Černý lev 777 uplynuly téměř čtyři roky a všechna vyšetřování aktivity skupiny skončila neúspěchem.

Kromě pokusů o navázání kontaktů se Západem se v tomto období existence skupiny nedělo nic příliš důležitého. Všichni členové skupiny se dokázali nějakým způsobem zapojit do veřejného života, což s sebou neslo i opadnutí zájmu o pokračující vedení odbojové činnosti. Navíc vývoj na poli světové politiky začínal naznačovat, že se komunistickým režim v dohledné době nezhroutí a vojenská pomoc ze západu nepřijde, což oslabovalo vůli odbojářů pokračovat v jejich aktivitě. K projevům nesouhlasu s politickou situací ze strany některých členů skupiny Černý lev 777 ještě stále docházelo, charakter těchto projevů se ale změnil a z úrovně sabotáží a útoků, jak tomu bylo v období počátků skupiny, se přesunuli spíše na úroveň výtržnictví

⁹⁰ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_855_CB., 003, s. 29–30.

⁹¹ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 45–46.

a vandalismu. Na větší akce typu bombového útoku v Milevsku se skupina neodvažovala a celkové počínání jejích členů napovídá o snaze přejít na dlouhodobější formu vedení odbojové činnosti, především špionáž.

Jedna takováto akce výtržnického typu se odehrála v noci z 30. dubna na 1. května 1953. Podnikli ji Jaroslav Sirotek a Bohumil Šíma, kteří tehdy pod příkrovem tmy napsali barvou na silnici mezi Petrovicemi a Milevskem několik protikomunistických hesel. Jejich znění bylo následující: „Poslední komunistický 1. máj“; „Ať žije USA“; „Den odplaty se blíží“; „Víme o všech komunistech“.⁹² Nejednalo se o nic víc než jen o provokaci, velmi pravděpodobně konanou čistě z osobní iniciativy Jaroslava Sirotky a Bohumila Šímy bez vědomí ostatních členů skupiny. Ani nemá smysl srovnávat tento počínání s předchozí odbojovou aktivitou skupiny. Ostatně, co zmůže barva na silnici, proti režimu?

V jednom z uvedených hesel měli Jaroslav Sirotek a Bohumil Šíma přece jen pravdu. Den odplaty se skutečně pomalu blížil. Bohužel pro ně, měl tento den odplaty být přesným opakem toho, co si pod svým heslem na silnici mezi Petrovicemi a Milevskem představovali.

⁹² Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 45.

9. Zatčení a odsouzení

Odbojová skupina Černý lev 777 dokázala unikat komunistickému aparátu dlouho. Když byly v roce 1954 její členové nakonec dopadeni, uplynuly od posledního velkého útoku skupiny v Milevsku zhruba čtyři roky. Skupina si při svých akcích vždy počínala opatrně. Vždy bylo dbáno na zachování co největší nenápadnosti a vyvolávání co nejmenší možné míry podezření. Je nepochybné, že tato opatrnost během akcí a skutečnost, že se jich nikdy neúčastnili ve velkém počtu do značné míry pomohla členům skupiny zůstat bezmála čtyři roky neodhaleni.

Všechny akce, které skupina Černý lev 777 vykonala, byly vyšetřovány. Nejprve lokálními orgány bezpečnosti, od bombového útoku v Sedlčanech už StB. Přes bezpochyby usilovné snažení ze strany vyšetřovatelů, nedokázali zjistit, kdo konkrétně je za útoky zodpovědný a odpověď spolehlivě zjistili to až poté, co se členové skupiny k těmto akcím během výslechu přiznali. Nyní se tedy nabízí otázka, jak se příslušníkům StB podařilo odbojovou skupinu Černý lev 777 nakonec vypátrat, protože vyřešením případů bombových útoků, či jiných akcí skupiny to věru nebylo.

Existují celkem dvě teorie, jak se režimu podařilo skupinu odhalit. První teorie už byla zmíněna v předchozí kapitole. Podle ní, byla skupina prozrazena, když se snažila navázat kontakt s dalšími účastníky odboje. Je možné, že agenti, se kterými se scházel Jiří Řezáč v Hamburku byli ve skutečnosti ve službách Československa a v Hamburku měli za úkol pátrat po potenciálních nepřátelských zvědech, připravených vyrazit do akce. Ovšem pokud už došlo k prozrazení skupiny z tohoto důvodu, nemuselo se to nutně stát během Řezáčovy návštěvy v Hamburku. Stejně přijatelná je možnost, že skupina byla vyzrazena vinou někoho jiného, při pokusu navázat kontakt s dalšími protikomunisticky zaměřenými skupinami v Československu.

V souvislosti s odhalením a zatčením členů odbojové skupiny Černý lev 777 existuje ještě jedna teorie, která poskytuje odpověď na otázku, co vedlo k dopadení skupiny. Podle této teorie, byla skupina vyzrazena vinou jednoho z přátel Bohumila Šímy, Františka Pešičky. Ten se seznámil s mladší seržantkou okresního oddělení MV v Milevsku Zdenou Řezáčovou (s velkou pravděpodobností se nejedná o žádnou příbuznou Jiřího Řezáce) a z neznámého důvodu se své milé přiznal, že zná viníky bombových útoků v Sedlčanech a v Milevsku. Bohužel pro něj a pro celou odbojovou

skupinu Černý lev 777, dala mladá seržantka přednost svojí kariéře a vše co jí Pešička řekl oznámila svým nadřízeným.⁹³

Ať už byla příčina prozrazení skupiny jakákoliv, události se následně seběhly velice rychle. Jako první byli tajně zatčeni Bohumil Šíma a František Pešička. V rozmezí od 3. do 5. července 1954 byli zatčeni i Jaroslav Sirotek, Josef Novák, Jiří Dolista, Ladislav Šimek a Karel Kothera. Jiří Řezáč byl dopaden jako poslední, 5. července 1954.⁹⁴

Všechny zatčené už čekal komunistický právní systém se vším, co k tomu patřilo. Následovala běžná praxe výslechů z rukou StB. Každý člen skupiny byl podroben mnohahodinovým výslechům a byla u něj vykonána důkladná domovní prohlídka. Prohlídky objevily zbraně různého druhu, munice, výbušniny a protirežimní letáky. Výpovědi zatčených nasměrovaly vyšetřovatele k dalším osobám, které byly následně taktéž zatčeny a čekal je stejný proces, jakým už procházeli členové odbojové skupiny Černý lev 777.

Jednou z hlavních vyšetřovacích zásad Státní bezpečnosti bylo, že každý, kdo je zatčen, je vinen a jde jen o to jej přimět, aby si to uvědomil. Opakované vyčerpávající výslechy měly jednak za cíl dostat z vyslýchané osoby co nejvíce informací, ale také ji doslova utopit v přivalu otázek.

Všichni zatčení členové skupiny, kromě Pešičky, byli převezeni do vazby v Českých Budějovicích. Zde výslechy pokračovaly a údajně se všichni až na Ladislava Šimka přiznali. Tematicky se výslechy soustředily na vyzbrojování skupiny, zjištění spojení s agenty v zahraničí, možnosti k emigraci a zjištění kontaktů na další osoby „nepřátelsky zaměřené vůči lidově demokratickému režimu“. Stejně jako tomu bylo dříve, byl celý případ postrkován kupředu politickým nátlakem, hlavně ze strany Krajského výboru KSČ v Českých Budějovicích, ale nejspíše i špiček ÚV KSČ v Praze. Celý případ měl být uzavřen do konce července!⁹⁵

Hlavní líčení před Krajským soudem v Českých Budějovicích proběhlo v Milevsku 25. a 26. října 1954. Zmiňovaný proces měl být zároveň propagandisticky využit během další vlny kolektivizace venkova. Mělo jít o monstrproces, který zastraší drobné rolníky, kteří stále odmítali vstoupit do JZD. Proces byl veřejný a zúčastnilo se jej okolo pěti set lidí, z nichž většina byli buď: funkcionáři KSČ, pracovníci státní správy okresu Milevsko, členové JZD nebo maloročníci. Když během procesu obvinění

⁹³ Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 46.

⁹⁴ *Tamtéž*, s. 50.

⁹⁵ *Tamtéž*, s. 53.

s něčím nesouhlasili, nebyl při závěrečném zdůvodnění rozsudku na jejich argumenty brán velký zřetel. Jen Ladislav Šimek se snažil některým obviněním výrazněji bránit. Krajský soud uznal Jaroslava Sirotku, Jiřího Řezáče, Bohumila Šímu, Josefa Nováka, Jiřího Dolistu, Ladislava Šimka a Karla Kotheru vinnými ze spolčení se navzájem „nebo s jinými osobami k pokusu zničit nebo rozvrátit lidově demokratické státní zřízení a společenský řád republiky, které jsou zaručeny ústavou, k takovému činu hromadili zbraně, střelivo a výbušniny, přičemž tento trestný čin spáchali za zvláště přitěžujících okolností“.⁹⁶

Jiří Řezáč, Jaroslav Sirotek a Bohumil Šíma byli odsouzeni k trestu smrti. Ten byl vykonán 10. února 1955 v pankrácké věznici⁹⁷, která se stala symbolem útlatku během hned dvou totalitních režimů.⁹⁸ Jiří Dolista a Josef Novák skončili s doživotím vězením. Ladislav Šimek byl odsouzen k pobytu za mřížemi na 22 let a Karel Kothera na 21 let.⁹⁹ Proti rozsudku se všichni odvolali, kromě Kothery, který své odvolání stáhl. Nejvyšší soud při jednání 3. prosince 1954 jejich odvolání zamítl a potvrdil rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích. Poslední nadějí byla milost prezidenta republiky, který ji ovšem neposkytl.

Tři členové skupiny Černý lev 777 tedy byli za své činy popraveni a další byli na dlouhá léta odsouzeni k pobytu za mřížemi, čímž veškerá známá protirežimní aktivita a existence tohoto odbojového uskupení skončila.

⁹⁶ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., Řezáč Jiří a spol., skup. sv.; žaloba.

⁹⁷ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 104.

⁹⁸ Miloslav ČAPEK, *O mužích, na které se zapomnělo, Autentické svědectví o nelidskosti komunistických věznic*, Praha 2000, s. 83.

⁹⁹ ABS, f. vyšetřovací spisy, inv. č. V_854_CB., 001, s. 27–28.

Závěr

Členové odbojové skupiny Černý lev 777 byli jen jedni z nemnoha československých občanů, kteří se po komunistickém převratu v únoru 1948 postavili na odpor proti zvlí KSČ. Období ozbrojeného odporu proti komunistickému režimu začalo po převratu v únoru 1948 a trvalo zhruba do roku 1956.

Existují spory, které se vedou o správný způsob nazývání tohoto historického fenoménu. Od všech předchozích odbojů se ten vedený proti komunistickému režimu lišil v jednom důležitém bodě. Šlo o odboj vedený proti příslušníkům vlastního národa.¹⁰⁰ Konkrétně těm, kteří byli pod vlivem nepřátelské ideologie, zatímco oba předchozí odboje byly vedeny proti nepříteli pocházejícímu zvenčí, a to během války. Jedná se o jeden z argumentů pro názor, podle kterého by se o tomto fenoménu z počátečního období studené války nemělo hovořit jako o třetím odboji, ale měl by být nazýván protikomunistický odboj. Na druhou stranu existují důkazy o kontinuitě mezi druhým a třetím odbojem. Například StB se ve svých počátcích velice zajímala o činnost gestapa za druhé světové války a mnoho jeho metod nakonec přijala za své. Na druhé straně lidé bojující v řadách protikomunistického odboje měli ve svých řadách některé příslušníky, kteří se za druhé světové války odboje účastnili. Třeba Jaroslav Sirotek byl ke konci druhé světové války zapojen do protiněmecké odbojové činnosti. Třetí odboj měl návaznost na druhý odboj.

Největším problémem protikomunistického odboje byla neexistence centrálního vedení, které by dokázalo činnost odbojářů doma v Československu nějakým způsobem koordinovat. To zapříčinilo, že se jednotlivé odbojové skupiny či jednotlivci se snažili každý sám za sebe působit takovým způsobem, jaký uznali za nejvhodnější. Ovšem je možné, že právě v decentralizované podobě třetího odboje se také nachází zdroj jeho legitimacy. V případě obou předchozích odbojů (prvního a druhého) existovalo vždy ještě zahraniční politické vedení a jakýsi vnější impulz. Nic v pravém slova smyslu tohoto pojmu, ale třetí odboj neměl. Dá se říci, že ze všech odbojů právě ten třetí požadoval od svých účastníků nejvíce morální síly, přihlédneme-li k situaci, v níž se třetí odboj odehrával, protože rozhodnutí o zapojení se do odbojové činnosti bylo jen a jen na nich samotných.

Třetí odboj je legitimní součástí dějin Československa. Rozhodně se velmi lišil od svých dvou předchůdců, ale zrovna tak se lišily i podmínky, v nichž se odehrával.

¹⁰⁰ Ivo PEJČOCH – Prokop TOMEK a kol., *Od svobody k nesvobodě 1945–1956*, Praha 2011, s. 107.

Označovat jej jako v pořadí třetí odboj, usilující o nastolení svobody a demokracie v Československu dává smysl.¹⁰¹ Nezáleží tolik na tom, proti komu se bojuje, mnohem důležitější je za co se bojuje.

Odbojová skupina Černý lev 777 působila čtyři až pět let, s různou mírou aktivity. Ačkoliv nepatřila k odbojově nejaktivnějším skupinám jako byla třeba skupina MAPAŽ, nebo skupina bratří Mašínů, ve své oblasti působnosti byla bezpochyby efektivní. A ačkoliv má Černý lev 777 na svém kontě jen pár skutečně potvrzených akcí, není to důvod k opomíjení existence této skupiny. Tato organizace byla zprvu založena na kamarádském principu, přičemž postupně nabírala více členů a rozvíjela svoji činnost. Na profilu akcí skupiny je velmi zajímavé, že byla celá její odbojová aktivita prosta pokusů o fyzickou likvidaci nepřátel. Všechny akce skupiny byly prováděny cílené tak, aby působily škody materiální. Trochu to vypadá, jako by se skupina snažila zasáhnout režim, ne v řadách jeho přísluhovačů, ale ve financích. Taková strategie by při dostatečném nasazení, koordinaci a troše času mohla režim nějakým způsobem skutečně poškodit. Jak je ale známo, k tomu nedošlo, protože po svém neúspěšnějším útoku (v Milevsku) se skupina dalších akcí vyvarovala. Když byla nakonec skupina dopadena, byly její tři členové odsouzeni k trestu smrti, zatímco další skončili na dlouhá léta ve vězení. To potkalo jak všechny členy skupiny, tak i mnoho lidí z jejich okolí, kteří též čelili perzekucím. Ohleduplnost, kterou členové skupiny Černý lev 777 při svých akcích proti režimu prokazovali, režim vůči nim tedy rozhodně neprojevil.

Kde se odbojáři dopustili chyby? Kdyby se žádné nedopustili, pak by přece nikdy nebyli dopadeni. V tomto směru z velké části záleží na způsobu, kterým byla skupina odhalena, což zůstává i nadále celkem nejasné. Co se ovšem týče Františka Pešičky, který nejspíš opravdu nese svůj díl viny na vyzrazení skupiny, zde opravdu došlo ze strany skupiny k jistému pochybení. Jak činnost skupiny pokračovala, dozvídalo se o ní stále více lidí. To se dělo z důvodu dvou bodů programu, který si skupina vytyčila – shromažďování zbraní a kontaktování zahraničí. Při těchto aktivitách často došla řeč třeba na to, k čemu tu zbraň vlastně potřebují, či proč by s nimi měl potenciální agent komunikovat. Nejedná se o neopodstatněné dotazy. Problémem je, že krátce po jejich položení většinou dotyčný, který byl za skupinu přítomen zmínil něco v souvislosti s jejich odbojovou činností. Kupříkladu Bohumil Šíma se této chyby občas

¹⁰¹ Václav VEBER – Jan BUREŠ a kol., *Třetí odboj, Kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století*, Plzeň 2010, s. 18.

dopouštěl.¹⁰² Je jasné, že měli být členové skupiny Černý lev 777 mnohem opatrnější i při ostatní odbojové činnosti, nejen ve věci otevřeně protirežimních akcí. A především ve věci bombových útoků, se měli snažit zachovat co největší možné utajení.

Nabízí se ještě jedna otázka. Vyplatilo se členům skupiny podstupovat riziko, které s sebou odbojová činnost přinášela a všechny typy potenciálních trestů a sankcí ze strany režimu vůbec podstupovat? Jedna věc je, zda si plně uvědomovali, co riskují, když se svojí odbojovou činností začínali a jaké nebezpečí tím doopravdy podstupují. Ne všichni občané Československa tehdy měli ponětí o tom, jak brutální vláda komunistického režimu skutečně bude. Na druhou stranu museli členové skupiny vědět, že jejich budoucí činnost bude možno vnímat jako protistátní, za kterou byly v Československu vždy tvrdé tresty. Navíc tehdy uplynul jen malý časový úsek od období nacistické hrůzovlády během éry protektorátu Čechy a Morava. Vzpomínky na tu dobu, ještě stále v živé paměti, mohly posilovat odhodlání některých jedinců nedopustit, aby se něco podobného opakovalo. Nutno podotknout, že toto odhodlání bylo ve své podstatě oboustranné. Chování všech členů skupiny Černý lev 777, během vynášení rozsudku vypovídá o tom, že byli připraveni i na tu nejhorší možnost, která je většinou nakonec potkala. To znamená, že když se svou odbojovou činností začínali, tak věděli, co vše je v sázce a co je může potkat.

Odbojovou skupinu Černý lev 777 potkal podobný osud, jaký potkal celý třetí odboj. Tak, jako se celému třetímu odboji dostalo relativizace, nedocení a částečného zapomení, na skupinu Černý lev 777 se na dlouhá léta zapomnělo zcela. Stalo se tak bezpochyby z velké části zásluhou režimu, který se snažil celý třetí odboj pohřbit a zničit. Z velké části se mu to nakonec i podařilo. Prameny pro poznávání třetího odboje jsou totiž téměř výlučně komunistické provenience.¹⁰³ Informování ve zpravodajských zdrojích si našlo jinou důležitou tematiku a posunulo se dál. Všechny spisy z vyšetřování byly zapečetěny, jako přísně tajné. Pamětníci mlčeli, literatura se směla vydávat jen z jednoho úhlu pohledu a definitivní tečku za touto epizodou učinilo dokončení pohraničních zátarasů podél celé západní československé hranice, což pohyb a další operace západních agentů velmi zkomplikovalo.¹⁰⁴ Ke změně došlo až v devadesátých letech po pádu komunistického režimu. Teprve od té doby bylo možno začít se tematice třetího odboje bezpečně a seriózně věnovat a jak třetímu odboji, tak

¹⁰² Tomáš BURSÍK, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007, s. 34.

¹⁰³ Václav VEBER, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014, s. 55.

¹⁰⁴ Ivo PEJČOCH – Prokop TOMEK a kol., *Od svobody k nesvobodě 1945–1956*, Praha 2011, s. 108.

i odbojové skupině Černý lev 777 se tak mohlo konečně dostat zasloužené odborné pozornosti.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

Archiv bezpečnostních složek, fond Vyšetřovací spisy, inventární číslo V-854 Č. B.,
Řezáč Jiří a spol.

Archiv bezpečnostních složek, fond Vyšetřovací spisy, inventární číslo V-855 Č. B.,
Nygrýn František a spol.

Literatura

BÍLEK, Jiří, *Československá armáda jako oběť i nástroj politické perzekuce: sborník vybraných dokumentů z let 1948–1953*, Praha 2005.

BÍLEK, Jiří – LÁNÍK, Jaroslav – ŠACH, Jan, *Československá armáda v prvním poválečném desetiletí: květen 1945–květen 1955*, Praha 2006.

BURSÍK, Tomáš, *Osud odbojové organizace Černý lev 777*, Praha 2007.

CUHRA, Jaroslav – VEBER, Václav, *Za svobodu a demokracii I., Odpor proti komunistické moci*, Praha 1999.

ČAPKA, František – LUNEROVÁ, Jitka, *1948: Vítězný únor: cesta k převratu*, Brno 2012.

ČAPEK, Miloslav, *O mužích, na které se zapomnělo, Autentické svědectví o nelidskosti komunistických věznic*, Praha 2000.

ČAPEK, Miloslav, *Poražení vítězové: kapitoly z třetího odboje*, Praha 2003.

FLEMING, Denna Frank, *Americká politika a studená válka*, Praha 1971.

- GADDIS, John Lewis, *Studená válka*, Praha 2006.
- JUDT, Tony, *Poválečná Evropa: historie po roce 1945*, Praha 2008.
- KAPLAN, Karel, *Národní fronta 1948–1960*, Praha 2012.
- KAPLAN, Karel, *Nebezpečná bezpečnost: historie působení StB jako mocenského nástroje KSČ 1948–1956*, Praha 2021.
- KAPLAN, Karel, *Únor 1948: komentované dokumenty*, Praha 2018.
- KLÍMA, Arnošt, *Rok 1948 v Čechách*. Praha 1948.
- KOCIAN, Jiří, *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*, Praha 2011.
- LITERA, Bohuslav, *Studená válka: (mezinárodní vztah 1945–1963)*, Jinočany 1993.
- MASTNÝ, Vojtěch, *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947–1953 Stalinova léta*, Praha 2001.
- MOULIS, Vladislav – VALENTA, Jaroslav – VYKOUKAL, Jiří, *Vznik, krize a rozpad sovětského bloku v Evropě 1944–1949*, Ostrava 1991.
- NÁLEVKA, Vladimír, *Studená válka*, Praha 2003.
- PEJČOCH, Ivo – TOMEK, Prokop a kol., *Od svobody k nesvobodě 1945–1956*, Praha 2011.
- PINKAS, Jaroslav, *Třetí odboj v didaktické perspektivě. Dějiny v diskuzi*, Praha 2020.
- SCHELLE, Karel, *Únor 1948 a změny v organizaci státního mechanismu*, Brno 2018.

SVOBODA, Petr, *Odboj, nebo provokace? Provokace StB prováděné proti třetímu odboji v rámci akce „Skaut“ na příkladu skupiny „Za svobodu“ v letech 1948–1951*, Praha 2020.

TŮMA, Oldřich – VILÍMEK, Tomáš, *Opozice a společnost po roce 1948*, Praha 2009.

VEBER, Václav – BUREŠ, Jan a kol., *Třetí odboj, Kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století*, Plzeň 2010.

VEBER, Václav, *Třetí odboj ČSR v letech 1948–1953*, Pardubice 2014.

VEBER, Václav, *Osudové únorové dny 1948*, Praha 2008.

VILÍMEK, Tomáš – TŮMA, Oldřich, *Projevy a podoby protirežimní rezistence v komunistickém Československu 1948–1989*, Praha 2018.